

SLOVENE C

==== Inserati: ====

Enostopna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . " 13 "
za trikrat . . . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostopna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

==== Izhaja: ====

vsak dan, izvenomi nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

==== Velja po pošti: ====

Za celo leto naprej . . . . . K 28.—
za pol leta . . . . . " 13.—
za četrt leta . . . . . " 6.50
za en mesec . . . . . " 2.20
za Nemčijo celoletno . . . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . . . K 24.—
za pol leta . . . . . " 13.—
za četrt leta . . . . . " 6.—
za en mesec . . . . . " 3.—

V upravi prejeman mesečno K 1.50

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Za
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 18 strani.

Občinski svet ljubljanski.

Prihodnji teden se zbere občinski svet ljubljanski. Kako je prišlo do tega, da je bil svojčas občinski svet razpuščen, to je vsem še tako v spominu, da tega ni treba zopet obširno razkladati. Ivan Hribar je s svojo demagoško politiko samega sebe onemogočil. Ker pa je občinski svet, zapeljan od radikalne struje v narodno-napredni stranki, Hribarja najvišjemu ustavnemu faktorju v državi v kljub zopet za župana izvolil, je vlada občinski svet razpustila in poverila vodstvo občine komisariju.

Avtonomija mestne občine je bila s tem v srce zadeta. Krivdo in odgovornost za to nosi edino narodno - napredna stranka. Da je kljub temu najhujšemu političnemu grehu, ki ga more kakšna na ustavi in meščanskih svoboščinah temelječa stranka zagrešiti, narod-napred. stranka zopet prišla do večine v občinskem svetu, to je pripisovati politični nezavednosti precejšnjega dela ljubljanskega meščanstva. Za to mi nič ne moremo.

S. L. S. je v tej krizi ves čas popolnoma korektno in dosledno svojim demokratičnim načelom postopala. Protestirala je takoj tako pri ministrskem predsedniku in nato v deželnem zboru najodločneje proti temu, da vlada od meščanov svobodno in ustavno izvoljenega župana ni predložila v najvišje potrjenje. Ta protest pa ni imel uspeha vsled tega, ker je Ivan Hribar zagrešil toliko, da se je vladi zdelo, da pod njegovim vodstvom ni mogoče mirno delovanje v korist mesta. Ko je bilo za Hribarja očitno že vse izgubljeno, pa je časopisje naše stranke liberalce svarilo, naj se ne dajo od mladim zapeljati do demonstrativne manifestacije, ki bi imela za posledico suspenzijo mestnega samovladstva. Gospodje pa so naredili po svoje in s tem sami poklicali na magistrat vladnega komisarja.

Največja zasluga S. L. S. pa je bila, da je že preje preskrbela za moderni volivni in občinski red za Ljubljano, ki ga narodno-napredna stranka ljubljanskemu meščanstvu kljub ponovnim zahtevam najširših slojev ljudstva ni in ni hotela dati. Pravzaprav je za ljubljansko občino zelo žalostno in najslabše spričevalo za njeno liberalno upravo, da je moralo za avtonomno stolno mesto izdelati času primeren vo-

livni red deželno zastopstvo. Ta volilni red je odprl vsem ljubljanskim stanovom in strankam vrata na magistrat, ki so bila velikemu delu mestnih davkoplačevalcev po vol. redu l. 1883 zaprta. S. L. S. se je zahvaliti, da je razpust ljubljanskega občinskega sveta imel za posledico nove volitve na podlagi demokratičnega proporcionalnega volivnega reda. To je tista svetla točka v žalostni zgodovini prekršenja avtonomije slovenske prestolice.

Kaj se je v onih letih, ko je na ljubljanskem magistratu brez vsake kontrole vladala ena sama, to je liberalna stranka, naredilo in kaj ne, tudi ne bomo na dolgo in široko zopet na dan vlekli. Facit je, da je Ljubljana na vseh poljih zelo zaostala in jo prekašajo malodane vsa avstrijska deželna stolna in provincialna mesta. Trgovina skromno razvita, industrija zelo majhna, a provizacije nobene, socialnokomunalnih naprav nič, prebivavstvo zelo počasi raste, občinsko gospodarstvo zelo do dolgov obremenjeno, občinske naprave nič plodonosne, zanemarjeno pa je mesto tudi v estetičnem oziru — še vedno dolga vas kljub vsej »naprednosti«, »svobodoljublju« in »narodnemu navdušenju«.

Upati je, da bo zdaj, ko šteje občinski svet veliko opozicijo in so v njem štiri stranke zastopane, šlo boljše. Seveda, vodstvo in vsa odgovornost za delo prihodnjega ljubljanskega občinskega zastopa bo imela i nadalje narodno-napredna stranka, ki ima sicer majhno, a vendar večino. S terorizmom ali omalovaževanjem opozicije pa vodilna stranka ne bo ničesar dosegla. Delj se v to reč ne spuščamo. Mi nimamo nasprotnikom dajati nobenih svetov, še manj pa, da bi pokazali svoje karte. Našim somišljenikom zadostuj to, da bo zastopstvo S. L. S. stopilo v občinski svet kot solidna, kompaktna, enotna opozicija z jasnimi ciljem pred očmi, z določenim programom in na vse strani premišljeno taktiko. Naš klub ni samo močan po številu, ampak trden predvsem po svoji organizaciji, zmislu za disciplino in svojih načelih. Interesi volivcev S. L. S. so v dobrih rokah.

Državni zbor.

Dunaj, 7. decembra.

Proračunska razprava.

Začetkom seje je ministrski predsednik grof Stürgkh odločno zavrnul napade na prestolonaslednika, kateremu socialni demokratje dr. Adler in tovariši v

interpelaciji podtikajo gonjo proti Italiji. Stvarno hoče vlada na razne interpelacije glede na odstop barona Conrada o priliki odgovoriti.

Nato se je pričela proračunska razprava. Sicer je na dnevnem redu le proračunski provizorij, toda tudi pri tej priliki je mogoče govoriti o vseh vprašanih, ki so v zvezi z državno upravo. In to polje je brezmejno. Prvi protigovornik je bil češki radikalec dr. Hübschmann, ki v nasprotju z Mladočehi obširno dokazuje, da je proračunski provizorij politično vprašanje prve vrste. Le tisti poslanci morejo z mirno vestjo glasovati za provizorij, ki zaupajo vladi. Govornik pa ni zadovoljen z vladnim zistestvom, ki zadržuje in mori ustavno in parlamentarno življenje ter povsod podpira ponemčevalne težnje nemških strank in nemške birokracije. V Hohenburgerjevi dobi vlada zli duh narodnega in razrednega pravosodja.

Dr. Verstovšek

je dobil govorniško mesto od Poljakov, ki so glavna opora sedanje vlade. Seveda ga niso še poznali, še manj pa njegove zlobne namere. Prišel je govoriti ob četrti na drugo uro. Bila je ura dve, tri, štiri, dr. Verstovšek pa je postajal vedno zgovornejši. Dr. Bilinski, načelnik poljskega kluba, je lazil okrog rdeč v obrazu, kakor kuhan rak. Govornik pa se ni zmenil za nikogar in neusmiljeno bičal kričeče razmere pri sodnijah na Spod. Štajerskem. Odkar dr. Hohenburger vodi pravosodno ministrstvo, so v sodnije široko odprta vrata germanizaciji. Sedaj imajo zlate čase nemško-nacionalni uradniki in slovenski odpadniki. Govornik obere po vrsti vse spodnještajerske sodnije in s posameznimi slučajmi utemeljuje svoje trditve, da so tamošnje sodne razmere sramota za kulturno državo. In tako vlado, v kateri sedi dr. Hohenburger, podpirajo Čehi! Nemški poslanci dr. Hoffmann, Einspinner, Marckhl in Wastian so dolgo časa segali govorniku v besedo, toda ta jim ni ostal dolžan odgovora. Zbornični predsednik dr. Sylvester je prišel jim pridigovat, naj ne motijo govornika, ker s tem le zavlačujejo razpravo. Po četrti uri pa se je zopet vrnil mariborski poslanec Wastian in postavil pred govornika, ki pa je točno in odločno odbil vsak njegov medklic. Dr. Verstovšek je končal svoj govor šele proti peti uri; govoril je torej nad polčetrtu uro in temeljito in brezobzirno ožigosal nečuvne in nevzdržne razmere pri spodnještajerskih sodnijah. Govor pač zasluži, da ga čitajo v prvi vrsti isti, katerih se tiče.

Odškodnine za živino.

Koncem seje so ministri odgovarjali na interpelacije. Poljedelski minister dr.

Braf je odgovoril na interpelacijo poslanca Finka, da zato vlada doslej ni izplačevala odškodnin in podpor živinorejcem v zmislu zakona z dne 6. avgusta 1909, ker dogovori s finančnim ministrstvom v tem oziru še niso bili končani. To pa se v kratkem zgodi in podpore bodo dobivali živinorejci, ki jim pogine živina vsled bolezni.

Verske vaje za častnike.

Poslanci dr. Mühlwerth in drugovi so v interpelaciji grajali vojaško upravo, češ, da častnike sili k verskim vajam. Minister za deželno brambo, general Georgi, je danes odgovoril: Res je, da je vojaški škof zaupno vprašal svoje neposredno podrejene vojaške duhovnike, ali bi kazalo za častnike in vojaške uradnike v postnem času prirediti »verska predavanja«. Ni pa res, da bi bila osrednja vojaška oblast razposlala tako okrožnico na poveljnike, ni res, da bi se bili častniki silili k takim predavanjem; tudi ni res, da bi jezuitje imeli »duhovne vaje«, kakor na srednjih šolah. Sicer pa je razlika med »verskimi predavanji« in »duhovnimi vajami«. Vojaški škof pa ima brezdvoma pravico, v tem oziru povprašati svoje duhovnike, seveda z dovoljenjem vojnega ministrstva. Gotovo bi grajali vojaško upravo, ko bi prepovedala častnikom v prostem času udeleževati se neverskih predavanj, ravnotako pa je dosledno in umljivo, da javnost nima nobenega vzroka vznemirjati se, ako se častnikom naznani, kje in kdaj so verska predavanja, h katerim pa se nihče ne sili. V naši armadi more vsak vojak izvrševati svoje verske navade in dolžnosti; vez prijateljstva veže vse vojaške armade, ki je najtrdnjša vez države. Prosim, pustite nam to nepristranost vseh proti vsem; ta trdna zveza je nam sveta dedščina in naša moč. (Živahna pohvala.)

Nemci proti Italijanom.

Italijanski poslanci so res pomilovalna vredni. Leta in leta so zvesto služili nemškim strankam in podpirali vsako vlado, da jim obnovi pravno fakulteto, katero so jim leta 1904. v Inomestu razbili nemški kulturobombeži. Sedaj pa, ko se hočejo Čehi udnjati vladi za zlate darove, Nemci ne potrebujejo italijanskih poslancev in jim dajejo brce. Zamorec je storil svojo dolžnost, Wolf, Erler in tovariši mu osle kažejo in stržejo koren.

V prejšnji zbornici je nemško-narodna zveza še v veliki večini zagotavljala Italijanom pravno fakulteto, in sicer štiri leta začasno na Dunaju, pozneje »v mestu na italijanskem ozemlju«. V jeseni, 25. oktobra pa je ista nemška zveza zavzela drugo stališče. Sklenila je, da se upre italijanski fakulteti na Dunaju, na Tirolskem

LISTEK.

Pravljica o življenski poti umetnika.

B. Šorfi.

Ko je prišel otrok na svet in so ga položili v zibelko, se je zgodilo nekaj čudnega. Pristopile so k novorojenčku tri čudolepe ženske in se ustavile ob njem. Pokimala je nalahko prva izmed njih in rekla sestram: »Naj bo njegovo življenje navezано na pusto zemljo, ki ga je rodila!« Izpregovorila je druga: »Dovolj smo jih že obsodili, naj živi vsaj ta življenje brezmejne sreče.« Pomislila je tretja in se sklonila nad otrokom: »Naj okusi življenje domače grude! Hrepenenje po lepoti naj pa ne ugasne nikdar v njem in naj ga pelje končno po pridobljeni poti k zaželenemu cilju.« Sestri ste pritrdili in kmalu je bilo tiho v sobi. Otrok se je zganil in zajokal. Nadenj se je sklonila blede ženska in ga tešila.

Vzrasel je kakor drugi otroci. Igral se je s sovrstniki, tekal z njimi po polju, skakal čez vaški potok — a vendar se je razločeval od njih. Večkrat se je izločil od družbe, sedel na mehko travo in se zagledal v daljavo. Bolj ko je gledal, tem večji nemir se je izražal

na njegovem licu. Nekaj čudnega, nerazumljivega je leglo ob takih prilikah nanj in končalo je navadno s tem, da je tekel k materi, se stisnil v nje naročje in zaplakal.

Ko je postal starejši, je stopil nekoč k očetu. Ta je stal v razoru, sključen od težkega dela in se opiral na motiko. Deček ga je prijel za roko:

»A tam, oče, kaj je tam na koncu doline?«

Oče ga je začudeno pogledal. A ta je nadaljeval:

»Časih gledam in zdi se mi, da sije tam lepše solnce.«

Oče je pogledal v daljavo in zastrmel v sina.

»Čudno govoriš, še nikdar nisem slišal takih besed.«

Še bolj je vztrepotala dečkova roka.

»Tako rad bi razložil to daljavo. Pa kakor da je naokoli megla in mi zastira razgled . . . In vem, da jo čutiš tudi ti, kajti nikdar nisi vesel. Jaz bi tako rad . . .«

Oče se je zganil in zagrozil sinu.

»Nič dobrega ne govori iz tebe. Varnost!«

Deček je odhitel v gozd, se vrgel na mehki mah in zajokal. Čudno čustvo, da ni ta kraj zanj, ga je navdalo. Kmalu se je pa pomiril, se zagledal v solnč-

ne žarke, ki so prorivali skozi listje in jel se je igrati z njimi.

Poteklo je leto, za njim drugo, in deček je zrasel v mladeniča. Večkrat mu je srce vztrepotalo, zganila se je v njem želja po nečem velikem, lepem. Odhitel je med ljudi, skušal zaživeti njih življenje. Videl je mnoge smehljajoče obraze in zazdelo se mu je, kakor da najde med njimi, kar išče. Res se mu je zasmajalo srce pri pogledu prijateljskih duš in čudna razposajenost ga je prevzela. A kakor hitro je zarajala duša v ponosu, da je našla iskano, je zginila lepa slika in zopet je ležala negotova, mračna sedanost nad njim. Nič ni bilo stalnega, nič tako velikega, da bi za vedno napolnilo njegovo srce.

Stal je nekoč na temnem klanecu in mislil o sebi.

»Mnogo sem že preiskal in mnogo lepega sem našel. A zakaj ni vse to stalno? Zakaj ne prodre moje spoznanje življenja in se ne razlije to v vsej krasoti pred mano?«

Tedaj je prilezel po klanecu starec. Kolena so mu klecala in postava je silila v pas.

»Star je in mnogo je izkusil«, je pomislil mladenič. »Povprašam ga.«

Stopil je k njemu.

»Čuden nemir je v mojem srcu, starček, hrepenenje po nečem nezna-

nem. Ne morem ga doseči, le slutim ga. Pride lep trenutek, že izgine.«

Vstavlil se je starec in vzdihnil.

»Mislim sem že o tem in zdi se mi, da vem, kaj je s teboj.«

Mladenič ga je prijel za roko. Starec je nadaljeval.

»Prišel je nekoč sin k meni in mi govoril podobne besede.«

»In kaj se je zgodilo z njim?«

»Obledel je samega premišljevanja, potem je odšel iz doline iskat zadoščenja svojememu nemiru. A prišel je nazaj, krvav in raztrgan. V mojih rokah je umrl.«

»Kam je odšel? Saj si bil tudi ti tam?«

Starec si je obrisal solzo. V mladeniču je zaplalo čudno veselje.

Starec je odkimal.

»Kar nas je rodila ta dolina, ostano. Ne razumem vaših bolečnih hrepenenj.«

»In si srečen?«

»Zgodaj že mi zakliče gruda in ves dan sprejema znoj mojega čela. Ni časa da bi mislil na srečo.«

Starec je odšel vzdihujoč po klanecu, a v mladeniču se je rodil močen sklep.

»Pojdem in poiščem miru.« —

Odšel je in potoval dolgo. Že misel da je na poti k svojememu cilju, ga je na-

sploh in v vsakem nemškem mestu. Včeraj pa je nemška narodna zveza skoraj popolnoma požrla svojo besedo. Soglasno je sklenila, da glasuje proti italijanski fakulteti na Tirolskem sploh, na Dunaju ali v kakem drugem nemškem mestu. Z večino glasov je pu daljši razpravi sklenila, da glasuje tudi proti sedežu italijanske fakultete kjerkoli v Istri. Prihodnjic bodo nemški velmožje bržčas proti italijanski fakulteti v Avstriji. Ali naj gredo Italijani s svojo univerzo v Tripolis ali pa na luno! To je sedaj za Nemce deveta briga, ko s Poljaki in Čehi kujejo vladno večino in že pijejo na medvedovo kožo. Da se Italijanom kadi pod nos, je naravno. Zbornica ima le še teden dni pred prazniki na razpolago, na dnevnem redu pa je več točk z novoletnim rokom. V torek ima proračunski odsek zopet sejo. Nemci hočejo za italijansko fakulteto predlagati pododsek, da to vprašanje spravijo na stranski tir. Italijanski poslanci pa prete z obstrukcijo. Radovedni smo, kako se konča ta boj.

„Nova jama.“

Menda ga ni Kranjca, ki bi ne znal našo slavno postojnsko jamo. Mnogo jih je bilo tudi notri, osobito ob binkoštnih praznikih, kjer se je prerival z veliko množico in se končno priril do izhoda nazaj, kjer je Boga zahvalil, da je spet zazrl beli dan in blagodejno zlato sonce. In recimo, da je tak obiskovalec obdarjen s čutom za naravno veličastvo in lepoto, je videl vendarle mogočne sklade in bajno ustvarjene kapnike površne, od vnanje plasti. Čudežno silo božje vsemočnosti, ki se izraža v tvornih silah nevkljenjene narave, pa je mogoče zazreti samo ljudem, ki jo iščejo. Seveda tudi tem ne popolnoma. Povse nemogoče je pa v gnječi stremiti za tem, da se nam razodenejo prikrite tajnosti podzemnega veličastva. Ko je pretečeno nedeljo (dne 3. decembra) društvo za raziskavanje podzemskih jam pod vodstvom gospoda dež. predsednika barona Schwarza pohitelo v Postojno pogledat »novo jamo«, imelo je namen, izvršiti v obče poizvedben pohod. Med udeležniki so bili zastopani delavci vseh vrst, ki pridejo v poštev pri mnogostrojem raziskavanju podzemskih jam. V prvi vrsti smo bili veseli obeh jamskih pionirjev, gozdnega nadsvetnika Viljema Putička in jamskega tajnika Andreja Perkota.

»Nova jama« je sicer že stara; našli so jo pred 20 leti (1891) jamski uslužbenci po naključju. A za javen obisk ta del ni odprt. Pot je precej težavna, ob slabi razsvetljavi naravnost nevarna; poleg tega je pa tudi njen kapniški kras vreden, da se čuva. Ako bi prišla tu sem velika množica, bi kmalu polomila nežneje dele in jih vzela s seboj za nekaj uric za »spomin«. Trpela bi pa tudi tla, ki so posejana z finimi kristalnimi gruščami, katere bi se morale popolnoma streti in odrgniti. Zato, ker je zaprta, je ostala za pretežni del obiskovavcev »nova«.

Ta jama tvori na severnem koncu stare špilje nekaj nastavek ali nadaljevanje. Obrnjena je proti severu in ima v tlorisu podobo narobe zasukanega arabskega znamenja za trojko (3). Ker ni namenjena običnemu obisku, tudi ni električno razsvetljena. Jamska svetilka in sveča nadomeščata elektriko.

Iz »žalobne veže« se pride na njenem severnem koncu skozi odprtino se-

dem metrov visoko v steni po železnih lestvicah v prvi oddelek »nove jame«. Vhod je za nepoklicane goste z močno železno mrežo zaprt.

Čar tega prostora te naravnost omami s svojo deviško nedotaknjenostjo in svežo belino. Tisoč in tisoč groteskni, to je zverženih oblik, ki si jih najbujnejša domišljija ne more izmisliti, poigrava okoli tebe v trepetajočem plomenu prižganih sveč. Po tleh lazijo velikanski plazilci, krokodili, kače, močeradi in druga golazen, in se spenjajo po kapnikovem grmičevju in drevju. Nad teboj valovit strop, podprt s podvojenimi, potrjenimi stebri, na katerih je narava izklesala v krasnem in prosto vzboklem reliefu razraščena debela z gostimi vrhovi. Stene so sem in tam od suhega apnenca; kmalu pa jih obroblija velikanske blazine, ki so jih tisočletja nakapala in njihovo površino pretkala z blestečimi kristalnimi ploskvami. Zakaj so ponekod kristalne ploskve tolike, drugodi majhne in potem spet tako majčkene, da se ne vidi s prostim očesom in se zdi, kot da bi bilo vse z razkrojenim sladkorjem polito? Gospod nadsvetnik Putič stopi k prvi blazini, položi roko na njo in veli: Tukaj ne kaplja, ampak imamo samo votlinsko vlago, na tem mestu ne moti kapljanje mirnega razvoja kristalnih ploskev.

Idemo dalje. Tla so vegasta in jarkasta, treba je paziti, kam bo nogo postaviti. Nad nami velikansk banjast svod, kakor si ga ne upa noben moderen arhitekt z vsemi novodobnimi pripomočki zasnovati. Skoraj nas je strah te silovite razpetosti. A zmoti nas v tem preiščevanju nebrot snežnobelih, od stropa visečih in drobnih kapnikov (stalaktov) najrazlikovitejše dolžine. Najbolj zanimivi so najmlajše tvorbe. Čisto beli apnik dela tenko in prosojno steno drobne cevi. Ob to prvo mrenico se položi sčasoma druga plast, potem tretja in tako dalje, dokler ni debeli in več metrov dolgi stalaktit gotov. Pod takimi visečimi kapniki stoje na tleh stoječi tvorbi (stalagmiti). Pri nekaterih je zanimivo opaziti, da je vrh stoječega kapnika koncu visečega že tako blizu, da je komaj 3 do 4 milimetre prostora med njima. Ko se to zakaplje, bodeta spojena. Kedaj bo to? Učenjaki si s tem glave belijo — a kaj, ko se naravne sile ravna po toliko raznih odnošajih, da je nemogoče najti veljaven zakon. Ko je bil leta 1857 naš častitljivi cesar, prvokrat v postojnski jami, zabil »š« v steno železno držalo za svetivo. L. 1883 so to držalo spet izdrli in dognali, da se ga je med tem časom 26let kapnik prijel in naredil do 2 milimetra debelo skorjo. Pod takimi pogoji bi torej moral kapnik 1 m visok okoli 13.000 let časa imeti, da se tvori.

Z mladimi stalaktiti gosto posejan strop se ti vidi, kakor velikanska ježova koža z navzdol obrnjenimi bodicami ali pa kakor okamenelo deževno nebo. Da pa to ni popolnoma resnica, te opomni debela kaplja, ki ti kane gori zrečemu na nos. Nehote skloniš glavo navzdol. Te tla! Kolikor daleč sega oko, vse je potreseno z blestečimi kristalnimi gruščami. Ni je še tako bujne otroške fantazije o sv. Miklavžu, da bi si mogla kaj podobnega ustvariti. To so posledice neprestanega kapljanja od zgoraj in s tem provročene vlage. Če je bila podlaga, kamor so padale kapljice od stropa, trda, tedaj se je naredil stalagmit (stoječ kapnik). Ako so pa bila tla mehka, ilovnata, tedaj je pa kapljica v neprestanem delu izdolbila

si krnico v mehka tla. Take kofanje so včasih precej prostorne, plitve, 1 m in več široke, če je bilo kapljanje gosto in živahno. V tej globini se naredi polagoma trda kapnikova skorja na tleh. Od te skorje odkakujejo kaplje v parabolski črti. Prav tej črti sledi tudi tvorjenje na znotraj podvitega nastavka ali roba, ki se naredi na talno skorjo. Nova jama je polna takih silno zanimivih kapniških tvoril. Treba je zelo paziti, da ne stopiš notri. Kajti nekateri so po 20 cm in več globoke in lahko zelo nesrečno padeš, ako dobiš nehote tako kopej za noge; kajti v teh kapniških medenicah stoji večji del voda.

Na nekaterih mestih silni po razpoklinah glina med skalnate sklade. Razkrajajoča voda pobarva kapnik s tem rjavim pigmentom in mu da, posebno če je ploskev široka, nepopisno lepe in gorke nuanse.

A ne samo kemično in mehanično delo opravlja tu notri narava, ampak vzdržuje tudi življenje s prostovoljnim gibanjem: nudi nam tudi živalstvo: človeško ribico, žuželke, pajke, stonoge, košarje in mehkužce.

Da opazovanju vseh teh drobnih posameznosti ni mogoče izvrševati v kratkih urah, je umevno.

Prehodili smo »novo jamo« po vsej dolžini (nad 450 m), ko nas jamski tajnik g. Perko opozori na velikansko udrtno, ki zapira votlino in ne pusti — zasedaj — dalje prodirati v skrivnostno tihoto.

Obrnimo se. Previdno stopaje po kristalnih ali polzkih tleh se moraš umikati sedaj navzgor molečim stalagmitom, sedaj moraš široko stopiti čez prevrtnjen, skoro 1 m debel steber. Zona te obide, če pomisliš, da je to delo najbrže močnega potresnega sunka. Kaj, če bi se sedaj potreslo? Pokopan si nedvomno pod težo okamenelih kapljic! In vendar nimaš časa na to misliti. Pozor! voda! Kliče vodnik — in vse misli se ti hitro zbero na eno točko: Pazi, da prineseš zdrave ude na beli dan.

Previdno stopamo spet drug za drugim po lestvicah navzdol in dojdemo prepoteni in nepopisno opragani s ilovnatimi lisami v staro jamo k »šotoru«, kjer nas čaka voda in brisalko, da se malo oprostimo tega jamskega blagoslova.

A spomin, osobito na estetični učinek neokajenih kapniških tvorb, mora ostati vsakomur trajno neizbrisen, kdor je bil tako srečen, da je prodrl v svetišče »nove jame« v Postojni.

Ljubljanska okolica.

— Klaviolina na Viču! Kat. slov. izobraževalno društvo Vič-Glince vjudno vabi na koncert, ki ga priredi v nedeljo, dne 10. decembra 1911, v dvorani Društvenega doma na Glincah. Sodelujejo: g. izumitelj Lud. Bajde, društveni mešani in moški zbor, kvartet na lok in popolna godba na pihala. Spored: Nagovor. Govori zborovodja in godbeni dirigent P. Ferdo Zajc. 1. F. Juvanec-Vilhar: Na goro. Mešan zbor. 2. A. Nedved-Praprotnik: Domovina. Moški zbor. 3. Ch. Danela: Le Souvenir. Violina solo s spremljevanjem glasovirja. 4. De Arcangelo Corelli: Gigne. Klaviolina solo s spremljevanjem glasovirja. 5. Istega: Sarabande, 6. Kuhlan: Menuett; klaviolina solo s spremljevanjem glasovirja. 7. Mozart: Abeceda. Šaljivi triglasni ženski zbor. 8. P. H. Sattner: Na planine. Mešan zbor s bariton solo. 9. J. Aljaž-Gregorčič: Oj z Bogom, ti planinski

svet. Mešan zbor s tenor solo. (Poje gospod Lud. Bajde.) 10. J. Aljaž-Gregorčič: Na dan. Moški zbor s bariton solo. 11. R. Schumann: Réverie (sanjarija). Klaviola solo s spremljevanjem glasovirja. 12. G. F. Händel: Bourrée. Klaviola solo s spremljevanjem glasovirja. 13. P. H. Sattner: Deklica in ptič. Poje gospod Lud. Bajde s spremljevanjem glasovirja. 14. G. F. Händel: Largo. Klaviolina solo s spremljevanjem kvarteta na lok. 15. * * * : Moj poklon. Kvartet na lok. 16. * * * : Ljubi nebeški Oče. Godba na pihala s krilovko solo. 17. * * * : Hej Slovenci. Godba na pihala. — Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K., II. vrste 70 vin., III. vrste 50 vin.; stojišča 30 vin. Vstopnice se prodajajo od sobote dalje v prodajalni viškega konzuma in v nedeljo od 10. do 12. ure in od pol 4. do 4. ure pri blagajni v Društvenem domu.

Prihodnja vojska in tehnika.

Kdor je skozi zadnjih par let natančneje zasledoval poročila velikih vojaških vaj ali manevrov, ta je gotovo spoznal, kako velike važnosti za celo vojsko so takozvani tehnični oddelki (pionirji, kolesarji, avtomobili, baloni in različni letalni stroji, pošta, telegraf, telefon). Človek se danes čudi, kako je bilo sploh mogoče, da nekaterim nikakor ni šlo v glavo, zakaj neki so te čete in njih naprava. Strokovnjak podpolkovnik a. D. Herman Frobenius pripoveduje, kako izvanredno počasi da je prodiralo spoznanje o resnični potrebi in važnosti tehničnih oddelkov. Nekateri so jih smatrali samo za drage igrače, ki so le za to, da se jih z velikimi stroški preklada semtertja, ne da bi se jih moglo v vojski koristno vporabiti. Danes pa je vse drugače. Kdor se s tem peča, dobro vé, da je enotno vodstvo ogromne moderne vojske brez dobro organiziranih tehničnih oddelkov, bodisi med premikanjem, na »maršu« ali pa tudi v bitki kratkomalo nemogoče. Mogoče je še bilo Napoleonu, ki je s spretnimi pobočniki iz vzvišenega prostora še primeroma lahko razpolagal s svojimi, na malem prostoru zbranimi bataljoni. Tega ni več mogel Moltke pri Metz s svojimi kori. General Oyama pa je leta 1905. capljal več dni hoda zadaj za svojo armado, ki je zavzemala širjave do 100 km. Dandanes bi v slučaju vojske izgledala poveljnikova pisarna kakor jako obsežna poštna in telegrafna postaja, kamor prihajajo poročila od vseh strani. Sedaj prigrlopira rdeč dragonec, sedaj zaprašen kolesar ali avtomobilist, ki si je predrzno upal skozi sovražnikovo predstražo, zdaj se spusti navzdol zrakoplov, ki je iz velikanske višine opazoval sovražnikovo gibanje, ali prirpoteče morda kak aeroplan, ki si je upal kakor jastreb nad sovražnikov tabor, ali kliče telegraf ali telefon. Od vseh strani prihajajo poročila. Višji častniki pa slone pri mizah, globoko zatopljeni v zemljevide in gledajo v duhu, kje se giblje sovražnik, kje prijatelj.

Od tu gredo zopet povelja in navodila ravno istim potom na vse strani. Vse se vrši z manj ljudmi kot nekdanj in bolj točno. Kako je bilo nekdanj na bojnem polju! Kakor v mesnici. Vojak je videl, ko je nad njim zasičal vitezov meč ali dolgo kopje zaropotalo, videl je pozneje kako je nasprotnik meril nanj z dolgo puško, videl je kako je kresal iskre. Izdajali so topovi, izdajale goste mase, ki so se premikale po bojnem polju. Streljanje se je čulo vedno redkeje in že je nasprotnik vedel, aha, zmagujemo. V prihodnjem pa bo bojno polje vedno bolj pusto in enolično. Ko se še uvedejo puške in topovi, čigar strel se ne bo nič ali jako slabo čul, slišalo se bo

vdajala z močjo. In tudi v srcu se je mnogokaj spremenilo. Daleč za njim je ostala domača dolina in prosojno polje se je širilo pred njim. Ko je časih vstal sredi duhteče rose in odhital pomlajen, je privrel iz polne duše slavospev solncu, življenju, sreči.

Hodil je, hodil in zdelo se mu je, da je blizu cilja. Saj je bil srečen.

Srečal je nekdanj na polju onemoglega potnika.

»Kam gre pot, prijatelj?«

»Iz doline, pretesna je zame.«

Izpregovoril je popotnik in se zgrudil na zemljo. Mladenič se je prestrašil.

»S tako veselim srcem potujem in nič bremena ni na ramenu. Če je ta sreča slučajna in je nisem priboril s trudom?«

Ta misel ga je vznemirila in ga prevzela vsega. Potihnil so slavospevi, skrb je zavladala nad njim.

»Morda sem pa le kakor ljudje v domači dolini! Pač pojejo, a se niti ne zavedajo življenja, ki ga živijo. Morda sojnca niti videl nisem.«

Tedaj so mu začele moči pešati, noge so ometovale in silile k počitku. Spomnil se je starca in ta misel ga je navdala s strahom.

Legel je, in ko se je zbudil, se je videl na bregu širne, deroče reke. Uma-

zani valovi so se podili z naglico ob čerih, butali s silo vanje. Tupatam je začrnelo sredi reke in mladeniču se je zazdelo, da gleda zadnji boj utopljenca. Spomnil se je prejšnjega sklepa, in se prestrašil nad njim. V srcu se mu je oglasila tiha misel.

»Ni lahka pot k cilju. Boriti se moram!«

Tedaj ga je prevzel mrzlični nemir in besna odločnost, ki ne misli na izid. Onstran reke je razločil bujno livado.

»Poizkusiti moram moči in priboriti srečo.«

Vrgel se je v valove, delil jih s krepkimi rokami. Plaval je dolgo, dolgo. Valovi so se zaganjali obenj, časih je začutil opozle roke, kako ga grabijo, vlečejo v globino in z vsem strahom duše se je boril z njimi.

»Mrtveci so, ki jih je pogoltnila reka. Da bi mi bila usoda milejša!«

Časih se mu je zasmejala od daleč livada in to mu je množilo moči. Bolj ko je plaval, temvečje upanje ga je navdajalo. Naposled se je zgodilo, da so se pomirili valovi in so ga zibali proti bregu. Vdal se je njih objemom. Kajti bil je prepričan, da je minila nevarnost.

Ko se je zbudil onstran v svetlem gaju, je zastrmel nad nepoznanim ču-

dom. Breg se je dvigal, prehajal v planino.

A tam gori je vzhajalo solnce, svetlo in žarko, kakor ga ni še videl v dolini; ravno kakor si ga je predstavljaval v sanjah. Njegovi žarki so se lili po planini, da je vse žarelo v njih. Vse naokrog je rajalo življenje, drevesa so se sklanjala in mu šepetala pozdrav, trava je šumela jutranjo pesem. Mladeniču je postalo lahko pri srcu. Navdala ga je nepoznana sladkost in spoznal je, da je našel pravo pot. Pokleknil je in zapel z vročim čustvom.

»Pozdravljeno, nebeško, sveto! Mirno je srce, ko te je zagledalo.«

Vstal je in zapazil dolgo vrsto, ki se mu je bližala. Prihajali so iz gaja in peli.

Prvi je pel.

»Zahrepenel sem po resnici, glejte, našel sem jo.«

Drugi je pel.

»Zasanjal sem lepoto, odkril sem jo.«

Tretji je pel in vsa vrsta ž njim.

»Ni mi bilo do zemskih skrbi, zahotelo se mi je blaženosti, evo je!«

Mladenič se je zavedel, da je iskal vso dolgo, težko pot ravno to in vesel se je pridružil vrsti, ki je korakala proti planini. K zlatemu soincu.

Leberalna žajla.

Ni še douh tega, ke je gespud dohtar Taučar proglasu cela Kranjska za anektirana. »Kranjska se je utresla klerekalng kumata in je zdej naša, leberalna!« in začeu je hodet tku pukonc, kokr de b kašna lajšta dol pužeru.

Hodet je začeu pu dežel, ket kra. Matjaž, če prou mu ni še zrasla brada devetkat ukul mize pr »Rož« in če prou še negava armada spi »neuzdramen spajne«. Sajnal se mu je enkat holt, de sa ga kronal

samo sičanje kroglj, ne bo se pa vedelo odkod prihajajo. Vojaki bodo oblečeni v obleko, ki se ne bo dosti ločila od pokrajine, pa naj jih bo skupaj tisoč ali stotisoč. In na tej tajinstveni in neprijazni puščavi se ne bo videlo niti enega pobočnika, kako bi dirjal kakor vihra preko polja. Le visoko nad pustinjo bodo ropotali propelerji in stroji; kakor črni vrani bodo letali različni letalni stroji s hitrostjo brzovlakov — edino vidno in slišno znamenje v bodoči vojski.

Novo mažarske univerze.

Mažari imajo dve popolni univerzi: v Budimpešti in Klausenburgu in štiri do pet akademij, oziroma fakultet (v Požunu pravno fakulteto, v Debreczinu pravno in teološko, pravno akademijo v Großwardeinu in Eperiesu). V soboto pa je predložil naučni minister Zichy ogrskemu državnemu zboru zakonski načrt o ustanovitvi dveh novih mažarskih vseučilišč: v Požunu (Pressburgu) in Debreczynu, kjer obstojate dosedaj samo posamezni fakulteti. Požunsko vseučilišče bo obsegalo medicinsko, matematično - prirodoslovno in pravno fakulteto, debreczynsko pa teološko (protestantsko), pravno, filozofično in matematično-prirodoslovno. Za vzdrževanje teh univerz prispevate predvsem mesti Požun in Debreczyn večje svote, ostale stroške pa pokrije država in je že določenih od leta 1912 do 1922 vsako leto 2 milijona kron v državnem proračunu. Vlada utemeljuje potrebo novih univerz prvič s tem, da je nujno potrebna decentralizacija budimpeštanskega vseučilišča, kjer so nekatere fakultete: pravna in medicinska, zelo prenapolnjene, drugi pa s tem, da se mora skrbeti za naraščaj učnih sil na vseučiliščih in za pospeševanje mažarske znanosti.

Novo univerze bodo imele v svojem programu tudi poljudne vseučiliške kurze (vseučiliška ekstenzija).

Tako skrbi mažarska vlada za svoja vseučilišča, pri nas pa nemška avstrijska vlada noče priznati niti reciprocitete zagrebškega vseučilišča, kaj še da bi ustanovila Slovencem, Rusinom in Čehom narodna vseučilišča, kot jih zahtevajo avstrijski Slovani. Tudi pri nas v Avstriji so nekatere univerze (na Dunaju in v Pragi) zelo prenapolnjene, ker posejajo te univerze tudi dijaki tistih narodov, ki še nimajo lastnih narodnih vseučilišč.

Politične stvari iz Srbije.

Na zahtevo mlajših članov je radikalna stranka sklenila, revidirati svoj program, ki je še iz leta 1881. in obseza mnogo demagoških, docela neizvedljivih točk. Dne 4. t. m. se je v Belgradu posebna konferenca posvetovala o načelih, po katerih naj bi se izvedla revizija. Načrt novega programa bo potem spomladi predložen splošnemu strankinemu shodu. Poznavalci razmer pa prorokujejo, da bo v stranki radikalcev kljub revizije prišlo do očitnega razdora, saj je javna tajnost, da se radikalci ne dele le v »stare« in »mlade«, marveč tudi »mladi« med sabo niso edini. — O tajni organizaciji »Zdrženje ali smrt« (ne »Črna roka«!) pa piše belgrajski poročevalec »Agr. Tagblatt«: Organizacijo je oživotvoril list »Piemont«, ki izhaja šele nekaj mesecev. Kot program si je list postavil devizo: »Proti vladi in proti opoziciji!« ter je takoj v prvi svoji številki povdaril, da je glavna njegova naloga ustanovitev nove politične organizaci-

je. In tako je tudi bilo. Krog lista »Piemont« se je v kratkem zbralo nekaj oseb, ki so bile mnenja, da je ustanovitev tajne organizacije z navidezno zgolj patriotičnimi cilji najboljša pot do ustanovitve nove stranke. S tem so na najlažji način pridobili pristaše obstoječih političnih strank. Tajna pa je ostala organizacija tudi zato, da se ogne spletkam in pa zato, ker ima za ljudi mnogo več privlačne sile članstvo tajne organizacije — posebno s patriotičnimi cilji — kakor pa javnega društva. Na ta način je pričela organizacija svoje življenje. Seveda so pristopili tudi častniki, posebno zarotniki. Saj danes ni več nobena tajnost, da zarotniki še vedno odločujejo nad vlado. Organizacija je torej v svojih vrstah imela ljudi, ki odločajo o vladi, zarotniki pa so s svoje strani v organizaciji imeli skupino, ki bi mogla eventualno prevzeti vlado. Predsednik osrednjega vodstva je major generalnega štaba Dimitrijević — eden zarotniških vodij. V organizaciji pa sta tudi poveljnik donavske divizije polkovnik Božanović in polkovnik belgrajske žandarmerije major Radivojević. Polkovnik Božanović je pristopil na izrecno željo finančnega ministra Protića, ki hoče imeti v organizaciji svojega zaupnika Organizacija je imela navidezno svoj delokrog zunaj mej srbskega kraljestva, kar znači že naslov glasila »Piemont«, v resnici pa zasleduje notranje politične cilje. Ko je organizacija štela 3000 članov, je predsednik Dimitrijević sodil, da je čas, da se odkrije pravi namen in organizacija preosnuje v politično stranko. Temu pa so nasprotovali mnogi člani in vsled tega upora je vsa stvar prišla na dan — večinoma seveda potvorj-na.

Po svetu.

Skrajšanje delavnega časa in zvišanje produkcije. V uradnem katalogu nemškega oddelka svetovne razstave v Turinu se opisuje razvoj nemške industrije od ustanovitve nemške države, pri čemur se tudi omenja nemala zasluga nemškega delavstva pri tem razvoju s sledečimi besedami: »Nemški delavci so najboljše kvalificirani delavci vsega sveta.« Potem piše dobesedno dalje: »Vse te naprave (možnost izobrazbe, čitalnice, visokošolski kurzi za ljudstvo itd.) omogočajo, da se more zlasti tam, kjer gre za strojno delo, z večjo intenzivnostjo producirati, kakor se je tudi že izkusilo, da zmanjšanje delavnega časa vsaj za kvalificirane delavce ne pomenja nazadovanja, temveč ima nasprotno za posledico pomnožitev produkcije.« Stara izkušnja, da delavec v krajšem delovnem času več producira, se tu celo uradno potrjuje. Ako bo pa ta dokument večino avstrijskih delodajalcev naučil kaj boljšega, je zelo dvomljivo z ozirom na liberalno nazadnjaško naziranje večine njihovih voditeljev.

13 leten samoumorilec. V Sarajevu se je na dijaškem igrišču poleg realke obesil 13 letni Mojzes Montilja, učenec trgovske šole. V pismu na stariše, ki so je našli pri njem, izjavlja, da gre v smrt, ker je v več predmetih dobil slab red.

Vtihatapljanje bosenskega tobaka. Te dni so v Zagrebu zasačili nekega kmeta iz Oblaja ob Glini, ki je hotel vtihatapiti velik zavoj bosenskega tobaka. Izgovarjal se je, da mu je zavoj izročila neka ženska v Sunji na železnici z naročilom, da ga nese na nek naslov v Zagrebu. Možaka so zaprli.

Kako zlikovci »vlečejo« policijske pse. Do sedaj se je vedno mislilo, da zločinci ne morejo ničesar storiti proti

največjim svojim sovražnikom — policijskim psom. Sedaj se je pa izkazalo, da se tudi policijskemu psu prav lahko zmeša sled. Prvi tak slučaj se je dogodil v Parizu. Tam je namreč nek izurjen vlomilec nad eno leto vznemirjal neko pariško predmestje, ne da bi se mu moglo priti na sled. Ob priliki nekega vloma je pa mož pozabil na mestu vloma svoje manšete. Takoj je policija privedla svojega psa, ki je drvil čez polja in jarke, ko se je naenkrat ustavil pri nekem potoku in ni znal dalje. Vsa poizvedovanja so ostala brezuspešna. Sedaj se je pa tat naenkrat pojavil pri nekem zlatarju, kjer je hotel prodati ukradene dragocenosti. Seveda so ga takoj aretirali. Za moža se je zanimal sam Lupin, šef pariške policije. Mož so natančno izprašali, kako je znal zmešati sled policijskemu psu. Povedal je, da se je pri potoku preoblekel, se dobro skopal in se poleg tega še močno parfumiral in pes ni vedel, kam mora slediti. Policija je sedaj za eno izkušnjo bogatejša — zlikovci pa tudi.

Samoumor poročnika. V Zemunu je 29. m. m. prišel nadporočnik 68. pešpolka Lindes pl. Lindenheim v kavarno »Grand Hotel« in zahteval zase in svojega spremeljvalca, nekega dijaka, kavo. Ko je natak nesel kavo drugim gostom, ki so preje naročili, mu je poročnik zagrozil z revolverjem, nakar je natak drugim gostom namenjeno kavo postavil na poročnikovo mizo, nato pa zbežal. Ko je poročnik popil kavo in steklenico malage, je s svojim spremeljvalcem zapustil kavarno, med potom je na ulici potegnil revolver in se ustrelil. Poročnik je bil splošno priljubljen. Vzrok so menda dolgovi.

Izkazi časti za domobranske funkcije. so s cesarjevo naredbo izenačeni z onimi, ki veljajo v ostali vojski, in sicer veljajo za pehotno domobranstvo isti izkazi časti kakor v c. in kr. pehoti in za domobransko konjenišvo isti kakor v c. in kr. kavaleriji.

Slovanski vestnik.

Nadvojvodinja Cita je ob svojem obisku v Dubrovniku obiskala par trgovin dalmatinskih narodnih noš ter si marsikaj izbrala. Tako ji je v trgovini Luja Kraje izredno ugajala konavoska nošnja ter si je takoj v trgovini pomerila krasni konavoski jopič iz finega rdečega sukna in s pravim zlatom vezen ter istotako čepico; oboje je mladi nadvojvodinji izvrstno pristojalo ter je celo obleko kupila, razven tega pa še več drugih narodnih predmetov. Tudi v trgovini Alek. Kirya je nadvojvodinja nakupila mnogo dalmatinskih predmetov in starin.

sl Narodni napredek lužiških Srbov. Kakor lužiško-srbski mesečnik »Lužica« poroča, bode ravnateljstvo višje realke v Budišinu poizkusilo vpejati poduk lužiško-srbskega jezika. Ali se bode lužiško-srbski jezik stalno podučeval, je odvisno od obiskovanja tega poduka. — Lužiško-srbsko društvo »Towarstwo sv. Cirilla a Methodija« je imelo v Rablicah svoj letni občni zbor, pri katerem je kaplan Delenk, urednik »Katholickega Posla«, ki bode prihodnje leto obhajal svoje petdesetletnico, predlagal, naj se ime lista izpremeni v »Serbski Posol«, dalje da naj se oblika in vsebina lista poveča in da naj se tiska namesto z nemškimi črkami z latinico. Predlog ni bil še definitivno sprejet, toda je upanje, da bo »Katholčki Posol«, ta vrli literarni bojevnik in glasilo katoliških lužiških

Srbov, prihodnje leto imel drugo, lepše lice. Vjete zboža!

Zakon proti pijančevanju na Ruskem. Državna дума je v tretjem branju sprejela zakonsko predlogo proti pijančevanju. Zakon ima med drugim določbo, da se v nobenem državnem obratu ne smejo prodajati alkoholne pijače. Na srednjih šolah se bodo vršila predavanja o škodljivosti alkohola. Izrekla se je tudi želja, da se zviša kazen za zločine, storjene v pijanosti in da se poiščejo novi viri državnih dohodkov namesto monopola na žganje.

Požigi v Bosni so zopet na dnevnem redu. Zlikovci (menda srbski kmetje) zažigajo begom seno, slamo i. dr., pa tudi gospodarska poslopja. Mnogokrat gori isti čas na dveh, treh in več mestih.

Ob zadnjem požaru v Visokem v Bosni je pogorelo 180—200 družin. Posamezniki, društva in obične so na delu za pomoč pogorelcem. Tudi cesar je daroval zanje 5000 kron.

Nova šola v Zagrebu. Zagrebški mestni šolski odbor je sklenil osnovati v Zagrebu neke vrste meščansko šolo za tiste dečke, ki ne morejo v srednjo šolo, a bi si vendar radi izpopolnili svoje znanje za svoj bodoči poklic in trgovini, obrti in podobnih strokah. Učni načrt pa bo zasnovan tako, da absolventi ne bodo mogli nadaljevati naukov na kaki srednji šoli. Zaved bo nekak spoj ljudske in srednje šole.

Reorganizacija bakterioloških in kemijskih deželnih zavodov na Hrvaškem se v najkrajšem času izvede na ta način, da se vsi ti zavodi centralizirajo na enem prostoru v Zagrebu. V to svrhu se na vrtu bakteriološkega zavoda v Kačićevi ulici zgradi novo poslopje. Naprave se izpopolnijo in razširijo z novim Pasteurjevimi oddelkom za cepljenje proti steklini in lastnim serumskim oddelkom za zatiranje živinskih kužnih bolezni. Zviša se število oboja. Novi deželni zdravstveni zavod bo potem obsegal: 1. oddelek za analitično kemijo z lastnim predstojnikom; 2. oddelek za preiskavanje hranil in živil; 3. oddelek za agrikulturno kemijo; 4. oddelek za preizkušanje stavbenih materialij; 5. oddelek za bakteriološko-higienične preiskave (načelnik dr. Gutschy, čegar zasebna last je dosedanji zavod); 6. oddelek za pasturjeve cepitve (s posebnim zdravnikom); 7. oddelek za živinozdravniško-bakteriološka preiskavanja (z lastnim načelnikom); 8. oddelek za serumsko terapeutiko. — Denarna sredstva za izvedbo tega načrta so na razpolago in izdano že tudi dovoljenje merodajnih faktorjev. Stvar bo velika pridobitev za Hrvaško.

Nov češki kmečki list. 27. t. m. bo začel izhajati nov češki kmečki list »Pravo venkova«, ki ga bo izdajal posl. Prašek.

LAŠKA VLADA IN AVSTRIJSKI ŽIDJE.

»Vossische Zeitung« poroča: Laški poslanik na dunajskem dvoru vojvoda pl. Avarna je obiskal načelnika dunajske židovske cerkvene občine dr. Alfreda Sterna. Prosil ga je v imenu laške vlade, naj občina ves svoj upliv zastavi, da ne bodo dunajski svobodomiselniki listi tako uničevalnih poročil o laški armadi priobčevali. Opustitev takih poročil bi bila židom samim v korist, ker ta način pisave zelo antisemitstvo pospešuje. Diplomacija se temu koraku laške vlade smeje. Pač pa v Rimu, kakor ta slučaj kaže, dobro vedo, v kakih rokah je avstrijsko časopisje.

SOCIALNO-DEMOKRAŠKA VERA.

Vodja belgijskih socialistov, advokat in belgijski poslanec Emil Vandervelde je dne 18. februarja 1910 v belgijski zbornici o svoji veri sledeče dejal: Slovesno izjavljam, ni ga človeka, na katerega vzgojo bi

za kranjskega krala, in tu je zadost. Če se gespude dohtar Taučari enkat neki sajna in pol te sajne še ta »Sluvensk Narud« putrd, more bt res, in lump je tist, ke še nad tem cvibla.

Ke je mislu, de je res že kral krajske deže, mislu je zaprt soja udvetnska pisarna u Iblan in začeu je že pu dežel ldi pu dučvat, de nej se lubja med saba in nej se nekar na tozja in udvetnke futraja; če pa prideja že glih kej naskriz, nej s pa raj skočja u lase in s tku dukažeja, kdu ma prou in kdu ne.

Lepu ga je blu za pušlušat, ke je tku ginliu guvoru in člouk b hmal mislu, de je use tu res; pusebn ke je hodu tud gespud placrespehtar in prkimavu h gespud dohtar Taučarjuvem besedam.

Nazadne se je sevede pukazal, de je use skp sam flonc.

Ke sa tli leberalci Krajska zasest, pa sa jm Krajnci stuličke spudnesl, de sa pucepal pu tleh, kokr muhe u jesen. In sline sa se jm začele cedit iz ust, de b lohka gurnile namest vode use mašine, kar jh je pu Krajskem, tku, de b se gespud dohtar Lampe gvišn nekol na spušu v kepčije za tiste vodne muči, če b preh vedu, de u tulk leberalneš slin pu krajskeh žepanskeh stolčkeh mou kerkat na razpulgajne. No,

zdej se te sline cedeja leberalcem brez usacga nuca in greja čist u zguba.

Pusebn gor u Žireh sa se leberalcem pušten sline cedile; prauja, de sa prtekle notr dol u Spudna Idrja in se tam združle s sucjaldemokratarskem slinam, in jih je blu pol tulk, de b gnale mlinske kamne tri.

Ush teh slin je pa ta nar več uržah iblanski placrespehtar, ke ma tku nasrečna roka, al prouzaprou jezek, de use pufrderba. Jest le na zastopm, kuku more mt gespud dohtar Taučar tulk časa in tak putrplejne iz nim, ke sa ga še kmeti, ke nimaja ta črneš šul, preci sit kokr usta udpre.

Gespud dohtar Taučar je biu soje čase še precej šikoven in prpraun za kašna reč. Pa kašne vice je mou ta gespud prejšne čase, ke še placrespehtarja ni puznou. Al zdej ene leta, udkar se mu je gespud placrespehtar ubesu na frak in vesi na nem na useh poteh, kokr na Hruvate torba, zdej te leta je pa ratu nekam vs drgačen; prou putrt in puteftan je ratu, pa kar puprime u roka, use se mu pufrtič in pufrderba. Neker ni sreče, neker božiga žegna. Pa sive lase mu heteja rast, kokr šparglani, udkar je zapisu gespude placrespehtarja soja duša. Tu na more dobrga konca uzet; jest že pravem, da na more uzet dobrga konca. Dokler je člouk tulk krščansk, de

ma anglna varha za saba, je še lohka brez skrbí in mu gre spud rok, al kokr gespud placrespehtar tega anglna varha oblezva, je pa že hudiman.

Kokr use kaže, iz leberalna aneksija Krajske na u putetakem nč; škoda use muje. Štritar je reku: »List za listam z drevja pada —«, gespud dohtar Taučar pa lohka reče: »Občna za občna se nam iz rok izmuzne —«. Še Iblana, ta nepremagljiva iblanska trdnava, kokr prau »Sluvensk Narud«, tku cincla, de ja je že du malga pu u rokah »Sluvske Ludske Stranke«. Vs municjon, ke sa ga leberalci punucal za uhranitu Iblane, jm ni velik za legu; za uhranitu kmeček občin pa prou nč, kar je dukaz, de na znaja dobr cilat. Al pa, kokr b se iz drugem besedam lohka rekl: ke pu sojeh kupiteh drugm čeu le merja in maja kmečk ludstu za tku namumen, kokr sa sami.

De se je tku slab začel leberalcem gudit na Kranjskem, pa tud ni glih sam gespud placrespehtar uržah in pa gespud dohtar Taučar. Če b edn tu trdu, b na guvuru pu prav. Velik je uržah leberalne nasreče tud »Jutr« in pa negau mudrijani.

»Jutr« je začeu udrihat ukul sebe iz kolam. De iz kolam ni dobr razbijat ukul sebe, tu je že soje čase puvedu Ribnčan, ke se je iz Hučevarjam stepu. Hučevar je

Ribnčana touku iz kolam, ke je udskakvuo ud Ribnčana in je nazaj Hučevarja bou; Ribnčan je mou pa žakl in je upletu z nim Hučevarja, de se je kar uviju ukul nega; in tku je lepu Ribnčan premagu Hučevarja. »Jutru« kou tud bije zdej leberalce nazaj pu zubeh in jim jh izbija družga za drugem iz čelust, tku, de uja nazadne čist brez zob in de na uja mogl več grizt, kokr grizeja zdej. No, pa iz »Jutram« s gespud dohtar Taučar na more pumagat, ke nima nubene kumande tam; zatu more lepu ruke na skrižem držat in mouče gledat in trpet, de mu »Jutru« kou zube vn zbija. Neki družga je pa iz gespudam placrespehtarjam. Scer se ga tud ni tku lohka za udkrižat, tu je res; al jest b tou videt, če b biu namest gespud dohtar Taučarja, al b ga spudrepu al ne! Scer je gespud placrespehtar ena lepa, debela leberalna muč, prauja, de ma deset vulouskeh sil. Al, kua pa nuca, ke usa leberalna mašinarija žene narobe. Gespud dohtar Taučar nej kar gleda, de se ga hitr znebi, če ne u še ubjukkou na razvalinah leberalne kumande soja pupustlivast in przanestlivast. Sej, če se na upa sam pelat leberalne pulitke, de se čut za tu prešov, sej mu u urad pumagu, če na u drgač, pupolnoma brezplacn

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

vera tako malo vplivala kakor je name. Nikdar nisem videl katekizma, nikdar nisem bil pri kakem cerkvenem opravilu, nikdar nisem imel najmanjšega verskega stika z duhovniki. To izjavo je podal Vandervelde v imenu belgijskih socialnih demokratov in s tem geslom se bodo belgijski socialni demokratje in liberalci pri prihodnjih volitvah v parlament v boj vrgli. Parola se glasi: Proč s katekizmom, versko vzgojo in s cerkvijo! Narod naj vzrase na podrtinah reda, civilizacije in postave. No, Belgijo čakajo res krasni časi, ko bi ti elementi v nji zavladali!

Jeseniške novice.

PO OBČINSKIH VOLITVAH.

Delo in volilni boj je končan. Jesenice so mirne, kakor nikdar poprej, ko so zmagovale nasprotno nam stranke. Volivci S. L. S. so pokazali, da so olikana stranka, kateri ni za poulične kravale, ampak za resno delo v korist vseh občanov. Tudi pobalinske provokacije Humrovcev naših mož niso mogle spraviti iz premišljenega ravnotežja. V nedeljo, na dan volitev, je dal Humer napeti čez cesto od svojega hotela pa do Hauptmanove hiše platno z velikim napisom: »Klerikalci so pri zadnjih volitvah prodali slovenske Jesenice, — narodno-napredni volivci, volite vsi naše kandidate!« Naši volivci so se tem otročarjem pomilovalno smejali, še bolj pa so se nasmihali, ko je Humer v torek po volitvah vlekel veliko platno pod svojo streho. Liberalci so upali vsaj v tretjem razredu spraviti socije v odbor, zato so imeli že vsi pripravljene rdeče zastave. Po sramotnem porazu pa so ohranili rdeče blago v svojih omarah, in je bodo porabili za rdeče hlače pustnega kuranta. Na vsak način so hoteli imeti kravale. Zato so naše može nestrpnost povpraševali, kdaj mi razobesimo zastave, pa so dobili hladen odgovor: »Nam je dovolj zmag, zastave imejte liberalci!« Nam pa je v ponedeljek za petdeset odstotkov lepše svetilo solnce in obsevalo slovenske Jesenice, ko so v tako ogromni večini v taboru krščanske S. L. S. Hvala vam, volivci!

Dve stvari nas posebno veselita po teh volitvah. Prva stvar je dejstvo, da se je jeseniško prebivalstvo s studom obrnilo od brezverstva, ki je s svojimi svobodomiselnimi shodi hotelo igrati orgije po Jesenicah. Druga stvar pa je ta, da se naše ljudstvo, ki je po veliki večini odvisno od velekapitala, ni dalo vkloniti terorizmu kapitalistične Pongratzove stranke, ki ni drugega, nego v meniha preoblečena liberalna stranka. Naše delavstvo sicer mora prodajati kapitalu svojo moč, ampak svoje volje ni hotelo prodati. In to je prav! Načela našega dobrega delavstva so bila močnejša, nego terorizem kapitala. Pribijemo, da naša stranka ni hotela iti v boj proti tovarni, ampak hotela je iti v boj zoper trdo roko Pongratzovega samodrštva. In tako se bo zgodilo vselej, kadar bo Pongratz ob volitvah rodil svojo »gospodarsko stranko« in jo hotel voditi v boj proti načelom S. L. S. Kolikrat so hoteli liberalni voditelji od Pongratza do Humra nahujskati Savo, proti Jesenicam, Jesenice proti Savi, pa ni šlo, ker so bila načela ista na Savi kakor na Jesenicah. Kolikrat so ti voditelji mešetarili za slovenske Jesenice, sedaj pa se lepo svetijo v žarkih S. L. S. Jesenice so ostale krščanske in slovenske! Hvala vam, volivci!

V »Jutru« si liberalci berejo levite, češ da so bili zato tako tepeni, ker so »getrennt marschirt, vereint geschlagen«. Dobro, svobodomiselnim gospodje, drugi pot le še paktirajte in prodajajte slovenske Jesenice našim narodnim nasprotnikom. Saj ste jih tudi sedaj, saj je edini vaš zastopnik prišel v odbor s pomočjo narodno nasprotnih glasov. Drugi pot le »vereint marschirajte, pa boste kljub temu »vereint geschlagen«. Ljudstvo je naše, to nam dokazuje izid tretjega volivnega razreda, kjer so vsi liberalci volili socialne demokrate, pa so vendar naši kandidati dobili tako ogromne večine, da ima socialno-demokratski kandidat največ glasov 328, naš pa 679 glasov. Hvala vam, volivci!

Ob izidu naših volitev je bila vsa kranjska dežela presenečena. Došlo nam je nebroj iskrenih čestitk od somišljenikov S. L. S.; med drugimi od načelnika naše stranke dr. Šusteršiča, podpredsednika Pogacnika, poslanca Gostinčarja, ljubljanskih občinskih svetnikov S. L. S., uredništva »Slovenca« in nešteto drugih vrlih somišljenikov in delavcev S. L. S. Ker se ne moremo vsakemu posebej zahvaliti, naj velja tem potem vsem: Hvala vam, prijatelji in čestiteltji!

J. Shod. Jutri, v nedeljo zvečer priredi S. L. S. na Savi v Delavskem Domu ob pol 8. uri zvečer shod, h kateremu so vsi naši volivci in somišljeniki vabljeni. Do svidenja!

Naše ženstvo ne moremo z nobenim darilom bolj razveseliti, kakor z novo knjigo S. M. Felicite Kalinšek »Slovenska kuharica.«

Književnost.

»SLOVENSKI NAROD« IN UMETNOST.

Ko smo nedavno ocenili S. Sardenkovo »Mater svetega veselja«, je naš kritik postavil načelo, da je glavno merilo, ali je kaka moderna katoliška religiozna pesnitev uspela, to, v koliko se približuje svojemu vzoru, to je tistim temeljnim religioznim umotvorom, ki najpopolnejše izražajo verske ideje. To so: Sveto Pismo, frančiškanska poezija, cerkveni himni, Angelus Silesius, Dante, predvsem seveda Sv. Pismo. To je neoporečno. Sv. Pismo je vsebinsko in formalno pravzorn krščanske religiozne poezije. Religiozna pesnitev ni kakor druge; njena dovršenost je odvisna od religioznih idej, ki jih obravnava (zato je n. pr. evangelij o Kristusu lepši kakor so germanski myti od Balderja), drugič pa celo od avtorjeve osebe, to je od njegove etične usovernosti (zato so pesmi Sv. Frančiška Asiškega popolnejše od Kralikovih verskih epov ali od religioznih liričnih pesmi Anette von Droste-Hülshoff), tretjič seveda pride tudi formalna stran vpoštev. Pa tudi v tem oziru so na primer svetopisemski psalmi nedosežni. (Beri znane Heinejeve besede o tem.) Naj »Narodov« samoestetik pove, katere moderne religiozne pesnitve se dajo postaviti v eno vrsto s Fra Jacopone da Todijskimi himni? »Stabat Mater« — »Udite una nova pazzia!« itd.) Tisto, da je umetnost samanebe namen in da se mora zgolj po formalnih umetnostnih zakonih presojati, nima v religiozni poeziji gotovo nobene veljave. Dante ne bi bil Dante, ako ne bi bil črpal svojih idej iz Svetega Pisma, Frančiška in sholastikov. O tem bi se dalo še veliko povedati, toda kake disputirati z listom, ki citate mala fide in z zlobnim namenom potvarja, češ »Slovenec« je dejal, da »je vsa umetnost od Svetega Pisma odvisna.« »Slovenskemu Narodu« in njegovim sotrudnikom pač pristoja politični kol in cepec, nikakor pa nepristranska sodba o umetnosti, najmenj pa o religiozni. Že rajni Aristotel je rekel, da sova ne more o solčnih žarkih soditi.

Štajerske novice.

§ **Napredno gospodarstvo.** Kako znajo Nemci gospodariti z občinskim denarjem, nam ravno spričuje uprava spodnještajerskih mest in trgov, ki so v rokah nemških nacionalcev ali renegatov. Ptuj je do vrha v dolgovi, Celje gre na kant, Brežice ravno tako, pa tudi o Mariboru je splošno znano, da leze vedno bolj v milijonske dolgove. Nerodno začeta stavba dravskega mostu, škandalni in defraudacije v nemškem gledališču in falitna mestna podjetja, to so res — kras mariborskega mestnega gospodarstva. Nasledki se že kažejo. Mestni proračun za leto 1911 kaže tako velik primanjkljaj, da mora mestna občina najeti 400.000 K novega posojila, zvišati pa mora tudi doklade na hišnonajemniški davek za 25%! Tako vzorno znajo gospodariti nemški nacionalci v Mariboru! Po mestu je splošna nezadovoljnost radi tega, a kaj to pomaga, ko pa je magistratna klika neomejen gospodar. Ugodno stališče bi imela sedaj kaka resnejša opozicijska stranka, če bi znala izrabiti sedanji položaj. Socialni demokratje so v Mariboru izgubili svoj ugled, nemški krščanski socialci pa so itak ponižni kučki pred magistratno gospodo, to so pokazali pri zadnji državnozborni volitvi. Gospodarstvo pa tako!

§ **Zadružna zveza v Mariboru.** Štajerski oddelk ljubljanske Zadrudne zveze se je preselil iz Stolne ulice v tiškarno sv. Cirila v Koroški ulici. Svojo pisarno ima tam, kjer je prej bila tiškarnina prodajalna.

§ **Celjski slovenski trgovci** so se udeležili občnega zbora gremija trgovcev v Celju. Ko so prišli ob določeni uri v zborovalno dvorano, še ni bilo nemških trgovcev tam. A ko so ti zaznali, da se Slovenci udeležijo volitve, so takoj od vseh strani pribražali. Ker je načelstvo gremija odklonilo zahteve Slovencev, da se jim da primerno zastopstvo, so Slovenci zapustili ostentativno občni zbor.

§ **Nemška krščanskosocialna stranka,** frakcije Neunteufel-Pantz, je zborovala te dni v Gradcu. Na današnjem sklepnem zborovanju govore poslanci pl. Pantz, Kemetter in Neunteufel. Očividno ima to zborovanje namen izpodkopati tla voditelju katoliško-konservativne struje na Štajerskem poslancu Hagenhoferju.

§ **V Gradcu je umrl** bankir J. E. Fischer, ki je imel nekdanj veliko besedo v graškem občinskem svetu.

§ **Važna iznajdba za železničarje.** Bivši dimnikar Hugo Raber v Inomstu, štajerski rojak, je iznašel napravo, da se železniški vozovi sami eden k drugemu pripenjajo. Iznajdnik dobi od neke železniške družbe večjo nagrado.

§ **Morilec in ropar Jos. Kaiser,** ki je osumljen, da je umoril in oropal januarja 1911 dimnikarskega mojstra Hapichha pri Doblu in pred kratkim živinskega trgovca Zitza, še vedno trdovratno taji oba umora. Vendar je preiskovalni sodnik dobil že toliko nepobitih dokazov o Kaiserjevi krivdi, da je skoraj izključeno, da bi morilec zamogel tajiti strašni dejanji. Nemški listi so prvotno poročali, da je Kaiser Slovenec, kar pa ni res. Že ime samo priča, da je morilec Nmec.

§ **Veliko tatvino** so odkrili v graški veletrgovini Kastner & Oehler. Dokazalo se je, da je tatvino premeteno vodila vdova pekovskega mojstra Reiss in 13letna njena vnukinja Margareta Schneider. Pri tatvini je uporabljala Reiss šolsko deco v starosti 9 do 11 let. Storilce so zaprli.

§ **V Mariboru je umrl** gostilničar Janez Meierseidl v Tržaški ulici.

§ **Kernstock v Mariboru.** Danes, 9. decembra, priredijo nemški železničarji v Götzevi dvorani v Mariboru božičnico. Veselica je združena s plesom — v adventu. Vendar se je baje udeležiti tudi znani pesnik-župnik Kernstock, ki je rojen Mariborčan.

§ **Orožništvo** je prijelo blizu Marenberga nekega Lakoša, ki je na cesti oropal 11letno deklico Jerico Kokošinek.

§ **Nova podružnica Südmarke** se ustanovi v nedeljo, 10. decembra, v Vuhradu ob koroški železnici. Ustanovni občni zbor se vrši v gostilni Kovatsch, kjer se ob državno- in deželnozbornih volitvah radi zbirajo tudi vuhredski in drugi pohorski liberalci.

§ **Gostilničar ustrelil nasilnega gosta.** Gostilničar Jožef Oblak pri Sv. Rupertu je z revolverjem ustrelil posestniškega sina Matija Razboršek. V njegovi gostilni je Razboršek pretil Oblaku z odprtimi nožem. Ker se je z silo vrغل Razboršek proti njemu, je Oblak revolver sprožil, ki je zadel Razborška tako nesrečno, da je takoj izdihnil. Zadel ga je v pljuča.

§ **Tat pod posteljo.** Pri gostilničarju Volčanjsku ob kolodvoru v Brežicah ob Savi je gostilničarka našla 4. t. mes. zvečer nekega moža pod posteljo. Ko so ga skušali prijeti, je mož pri odprtju oknu vrغل gostilničarjevo zlato uro in verižico ven. Tudi so našli pri njem denarnico z 13 kronami. Oboje je ukradel g. Vočanjsku. Ura z verižico sama je vredna 400 K. Tatu, ki se baje zove Ferdinand Verzer, so izročili sodišču v Brežicah.

§ **Pri podiranju v gozdu** je ponesrečil Franc Werdnig v Kapli ob Dravi. Zlomilo mu je nogo. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

§ **Nemška organizacija.** V Studencih pri Mariboru se je ustanovilo nemško telovadno društvo.

§ **4056 K ukradenih.** Posestnik Anton Schinko v Spodnjem Boču pri Selnici ob Dravi je imel 4056 K denarja shranjenega v nekem predalčku v mizici v leseni utici. Za denar je izvohal 34letni Florijan Deutschmann, ki je služil kot hlapec pri Schinkotu. Deutschmann jo je z denarjem srečno pobrisal.

§ **V Gradcu je umrl** 4. t. m. bivši ravnatelj mariborskega učiteljskega 88letni dr. Anton Elšnig.

§ **Konkurz.** V Studenicah pri Poljčanah je prišel v konkurz trgovec Fr. Fijavž.

§ **Zgorel** je pri Sv. Miklavžu na Polju nov hlev posestniku Juriju Valenčaku. Škode je 3000 K.

§ **V Gornjem gradu** se vrše v kratkem občinske volitve. Upamo, da bo S. K. Z. pri teh volitvah pomedla z dose-danjim liberalnim občinskim gospodarstvom.

§ **Vransko.** Kmetijska podružnica za vranski okraj ima v nedeljo, dne 17. decembra t. l., ob 3. uri popoldne v šolskih prostorih v Braslovčah svoj redni občni zbor.

§ **Tovarna preneha z delom.** Iz zanesljivih virov izvemo, pa polzelska tovarna (Prymova) v doglednem času preneha z obratom. Zenskam je že vsem odpovedano, tudi že skoro polovici moških.

§ **Ljutomerski diletantje** so morali na 8. decembra 1911 določeno uprizoritev narodne igre »Revček Andrejček« preložiti zaradi nastalih ovir na nedeljo, dne 17. decembra 1911. Predstava se vrši v dvorani ge. Kukovec.

§ **Teharje pri Celju.** Dekliška Marijina družba priredi v nedeljo, dne 10. decembra, po večernih v kaplaniji igro »Oh ta Micika« in srečolov. Pridite v obilnem številu!

§ **Iz Ptuj.** V nedeljo, dne 17. decembra, se igra v ptujskem Narodnem domu igra »Dimež, strah kranjske dežele«.

§ **Iz Celja.** Opozarjamo na igro »Divji lovec«, katera se vrši jutri, v nedeljo, dne 10. decembra, ob 4. uri po-

podne v celjskem Narodnem domu. Ker se igra vrši popoldan, imajo lepo priliko jo posetiti tudi okoliški Slovenci.

§ **Podružnica »rajhsbunda« nemških železničarjev** so v nedeljo ustanovili v Nemški hiši v Celju. To društvo ima baje v pravilih, da smejo biti člani samo pravi Nemci. In sedaj čujte imena teh »pravih Nemcev«, ki so prvi prijavili svoj pristop kot člani celjske podružnice: Poličnik, Rubš, Palir, Fendre, Kolenc, Černjak, Kompan, Krivec, Znider, Golob, Kreter, Zvižej, Kolšek, Sotošek, Zupančič itd. Res prava pristna germanska kri! Kaj ne?

§ **Iz šolske službe.** Štirirazredna ljudska šola v Framu je povišana v petrazrednico. — Za stalnega učitelja in šolskega vodjo na ljudski šoli v Razborju je imenovan stalni učitelj pri Sv. Martinu na Pohorju Ivan Lah. — Kot stalni učitelj je nastavljen na šoli v Cirkovcah tamošnji začasni učitelj Karol Slaner. — Kot stalna učiteljica v Središču je nastavljena tamošnja suplentinja Olga Serajnik. — Stalna učiteljica v Hočah Cecilija Fržan je dobila začasen dopust. — Učiteljici ročnih del v Št. Ilju v Slov. goricah in v Št. Lovrencu nad Mariborom Ana Hufschmid in Eliza Prahtl ste vstopili v stalni pokoj.

§ **Iz Slovenjgradca.** Pri volitvah v osebno-dohodninsko komisijo za naš politični okraj smo Slovenci prodrli v prvem in drugem razredu; v prvem sta izvoljena dr. Mayer in Konrad Iršič, v tretjem Lovro Voupot in Jakob Vrečko. Tudi v drugem razredu smo propadli samo zaradi malomarnosti nekaterih naših.

§ **Iz Omoža.** Čujemo mnogo pritožb proti zagrizenosti političnih uradnikov in proti krivicam, ki se nam gode pri ptujskem okrajnem glavarstvu. Mnogo smo si pa tudi, kakor mnogokje drugod, krivi sami. V našem okraju sta le dve občini, ki ne sprejemate nobenih nemških dopisov. Ti dve občini ste Središče in Lahonci. Naj bi tudi župani drugih naših sosednih občin posnemali ti dve občini in izzivajta raznih nemških okr. glavarstev ter drugih uradov z nemškimi dopisi bodo kmalu ponehala.

Delavci rokodelci!

Marsikateri izmed vas, ki biva še v mili domovini, vzame morda prej ali slej potno palico v roko in jo mahne v svet, da si poišče zaslužka ali v kakšni tovarni ali pa se kot rokodelci izpopolni v svoji obrti.

Rojaki delavci rokodelci! Ako vas privede usoda v Gradec, bodi vaša prva pot v slov. kat. izobraževalno društvo »Kres«, Prokopigasse 12, blizu Herrengasse (edina slovenska gostilna »Pri Andreju Hoferju«). Tukaj najuete rojake, ki vam bodo šli z nasveti na roke.

»Kres« vam nudi razne slovenske časopise, na razpolago vam je bogata knjižnica. Če tumburate, se lahko izpopolnite v izvežbanem tamburaškem zboru, če se želite vaditi v tamburanju, stobite lahko v oddelku začetnikov. Mnogo društvenikov je telovadcev. Dana vam je prilika, da si v Orlu krepite telo. Kdor je pevec, ga vabi »Kres« v pevski zbor, ki neguje slovensko pesem kot punčico v očesu. Če ste zavzeti za gledališke predstave vas z odprtimi rokami sprejme dramatični odsek »Kresa«.

Rojaki, delavci, rokodelci! Predavanja se vrše vsako nedeljo popoldne, razširjajo vaše obzorje ter vas varujejo, da ne zaidete v slabo velikomestno družbo, kjer se človek navadi le pijančevanja in postane odpadnik.

Rojaki! Iz tega razvidite, kaj vse vam nudi »Kres«, največje slovensko graško društvo. Tukaj boste našli iskrenih prijateljev, v kojih sredini se boste čutili kakor na domačih tleh. Vsakdo, ki ga privede pot v Gradec, v naš vrli »Kres«!

Darovi.

+ **Mohorjani za »Slov. S. ražo«.** Darovali so nadalje Mohorjani: 193. v Novakih, Goriško, po č. g. Ivanu Kenda, kuratu, 5 K; 194. šentjabske župnije v Ljubljani po č. g. Janku Barle, župniku, 45 K; 195. v Rožeku, Gor., po č. g. Karolu Hüttner, župniku, 4 K 60 h; 196. Sv. Peter v Zichah po župnijskem uradu 6 K; 197. v Liveku, Goriško, po č. g. Valentinu Batič, kuratu, 30 K; 198. v Čepovanu, Goriško, po č. g. Valentinu Pirc, župn. uprav., 22 K; 199. v Begunjah pri Cerknici po župnijskem uradu 10 K 70 h; 200. Sv. Peter na Kronski gori po župnijskem uradu 4 K 10 h; 201. Gorenjigrad 8 K; 202. Dolenjivasi pri Ribnici po župnijskem uradu 7 K 16 h; 203. v Prvačini po č. g. Josipu Primožič, župniku, 20 K; 204. Gradišče p. Prvačina 1 K 50 h; 205. Guštanj, Koroško, po župnijskem uradu, 4 K 50 h; 206. Kožbana po č. g. Antonu Plesničar, župniku, 5 K; 207. v Preserjih po č. g. Mat. Gerzin, župniku, 20 K 68 h; 208.

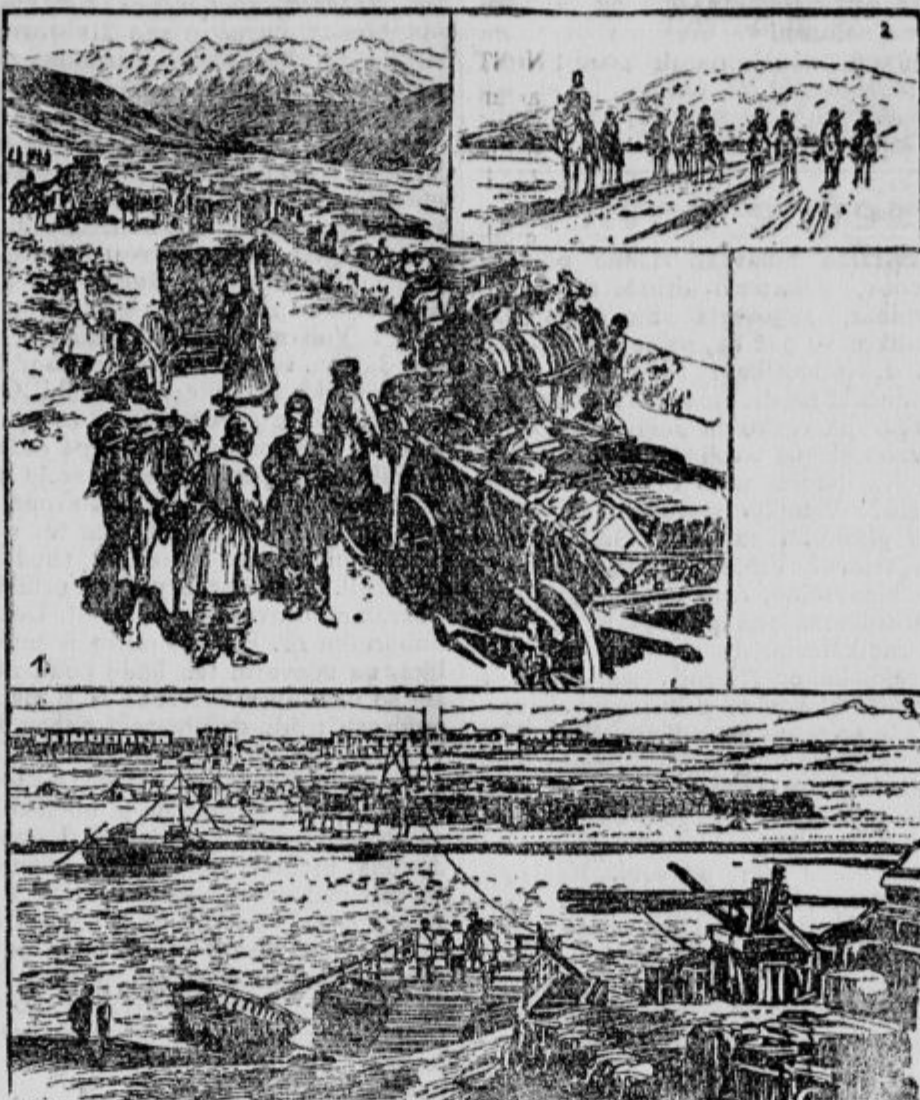

Libušnje pri Kobaridu 12 K; 209. v Cerknici po župnijskem uradu 16 K; 210. na Viču pri Ljubljani 30 K 40 h; 211. Št. Ilj pod Turjakom po č. g. Alojziju Musi, župniku, 13 K 40 h; 212. v Podragi, p. Št. Vid pri Vipavi, po župnijskem uradu 5 K 5 h; 213. Dražgošah po župnijskem uradu 2 K; 214. Lokev in Divača 5 K; 215. v Rakitni po župnijskem uradu 4 K 50; 216. Dol. Logatec po č. g. Val. Remškar, župniku, 16 K 10 h; 217. Oslica, p. Ajdovščina, po č. g. Ed. Meznarič, župn. uprav., 17 K; 218. v Vrtojbi pri Gorici po č. g. Edv. Strekelj, vikarju, 7 K; 219. Dornberg pri Gorici, po č. g. Franu Lavrenčiču, župniku, 10 K 10 v; 220. N. cerkev, p. Vojnik, št., po č. g. M. Golob, kaplanu, 10 K; 221. Ajdovec pri Žužemberku, po č. g. Martinu Poljak, župniku, 3 K; 222. Št. Vid pri Vipavi 4 K 93 vin.; 223. v Barkovljah po č. g. Antonu Kjuder, župniku, 15 K; 224. Šmarjeta pri Velikovcu, Koroško, po župnijskem uradu 15 K; 225. v Pamečah, po č. g. Ivanu Jurko, župniku, 7 K 20 vin. **Poverjeniki družbe sv. Mohorja, skrbite, da dobi »Slovenska S raža« darove iz vseh slovenskih župnij!**

Pod črtnemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju so darovali od 1. oktobra do 1. decembra t. l.: Posavcev na Dunaju 200 K; občinski odbor mesta Kranj 50 K; okrajni odbor Laški trg 30 K; narodna društva v Ptuj in Milko Naglič v Ljubljani, del čistega dobička prireditve na čas sedelovalkam pri cvetličnem dnevu po 25 kron; okrajna posojilnica v Ormožu 20 K; dr. Janko Benedik, okrajni zdravnik na Bledu, Emil Orožen, c. kr. notar v Kamniku, Jos. Stritar, c. kr. gimn. prof. v p. in dr. Karel Šavnik, c. kr. min. tajnik na Dunaju po 10 kron; dr. VI. Pertot, min. podtajnik, Jos. Skalar, revident pri najvišjem računskem dvoru in dr. Ign. Žitnik, državni poslanec, vsi na Dunaju, po 6 K; Karel Schweiger v Ljubljani in gdč. Vanda Jacobič na Dunaju po 5 K. Skupaj 418 kron. — Ker je ubogih in podpore vrednih prosilcev veliko, blagajna pa skoro pri kraju, prosi društvo ne samo vse svoje dosedanje podpornike in dobrotnike, temuč tudi druge dobrosrčne rojake, da mu vsi pridejo v tej stiski hitro na pomoč. Darove sprejema blagajnik dr. Stanko Lapajne, dvorni in sodnijski odvetnik na Dunaju, I. Bräunerstraße 10.

Grožnja železničarjev s pasivnim odporom.

Z Dunaja se poroča, da je vodstvo državnega društva avstrijskih železničarjev pisalo vsem poslancem, da naj do 10. decembra izjavijo, v koliko se bodo izboljšale plače železničarjem, če se to ne zgodi, vzamejo železničarji vso zadevo sami v roke. Društvo je tudi vprašalo železniškega ministra, kakšne zneske da namerava nakloniti železničarjem in kako se nameravajo posamezni zneski razdeliti med posamezne kategorije. Odgovor se zahteva do 10. decembra. »Prager Tagblatt« pa poroča, da pripravljajo socialni demokrati pasiven odpor, če bi zbornica ne rešila do 18. decembra predlogov odseka za državne uslužbence glede na železničarje. Nesocialno demokratske organizacije še niso zavzele svojega stališča. Zavzamejo ga dne 11. in 12. decembra pri konferencah na Dunaju. Pred vsem izjavljamo, da mi zelo želimo, da bi se ugodilo železničarskim zahtevam. Parlamentaren položaj je pa sledeč: Odseku za državne uslužbence je nameravala vlada izdati za železničarje 14 milijonov kron. V odseku so pa predlagali socialni demokrati 69, krščanski socialci (po poslancu Kemetterju) 65 in poslanec Burival s tovariši (češki narodni socialci) 62 milijonov kron. Končno so se pa v odseku združile vse stranke za to, da se zahteva od vlade, da naj se izda za železničarje 38.010.171 kron. Vse stranke so umaknile svoje posebne predloge in glasovale za navedeno vsoto in sicer tako, da bi bili deležni izboljšanj železničarji državnih železnic s 1. oktobrom 1911. Po tiskanem poročilu odseka za državne uslužbence bi bilo izboljšano uradnikom 4.600.000 kron; poduradnikom in služabnikom 16 milijonov 810.171 kron in delavcem 16 milijonov 600.000 kron. Ker so za ta predlog glasovali vsi odsekovi člani, ni dvomiti, da ga sprejme tudi državni zbor. S tem seveda zadeva še ne bo rešena, ker ima končno besedo še gosposka zbornica. Poročalo se je, da, ko se reši začasni proračun, reši zbornica med drugim tudi železničarsko predlogo. Vse stranke so v odseku pokazale, da so za to, da se izboljšajo dohodki železničarjem. Vladi gre na seveda pred vsem za to, da dobi pred vsem začasni proračun. Razprava o njem bo požrla veliko časa in če pride na vrsto železničarska predloga, bo zopet velikanska govorniška povodenj. V tem tiči ne-

Slike s perzijsko - ruske meje.
 1. Cesta za karavano. 2. Perzijska obmejna straža.
 3. Rusko - perzijska meja na reki Aras.

varnost, da se pravočasno ne reši železniška predloga, druge nevarnosti zdaj ni, ker so vse stranke zavzete, da dobe železničarji ne 14 milijonov kron, kakor je to predlagala vlada, marveč da dobe več, 38,010.171 kron. Umljivo je pa, da železničarji nestrpno pričakujejo, da se reši zadeva, ki je za nje dejansko življenjske važnosti. Avstrijski železničarji so v primeri z železničarji drugih držav zelo slabo plačani. Povprečno zasluži danes avstrijski železničar 1023 mark, medtem ko zasluži ogrski 1203, prusko-hesenski 1542, bavarski 1589, saški 1554, inozemski 1262 in manj samo rumunski železničar, namreč 990 mark, a se mora vpoštovati dejstvo, da je življenje v Rumuniji neprimerno veliko cenejše kakor pri nas.

Važna politična konferenca v Parizu.

Včeraj, 8. t. m., se je vršila v Parizu konferenca, pri kateri so bili zbrani ruski minister za zunanje zadeve Sasonov, francoski ministrski predsednik Caillaux, francoski minister za zunanje stvari de Selves, ruski poslanik v Parizu Izvolskij in angleški poslanik v Parizu Sir Bertie. Obravnavala so se najvažnejša vprašanja zunanje politike, in sicer:

1. kaj namerava Rusija s svojim vojaškim pohodom v Perzijo;
  2. kaj sodijo entente vevlasti, Anglija in Francija, glede dardanelskega vprašanja, oziroma želje Rusije, da se Dardanele odpro za ruske vojne ladje;
  3. kakšno stališče naj zavzamejo te vevlasti spričo domače vojske na Kitajskem in
  4. kakšno stališče zastopajo glede balkanskega vprašanja.
- Kaj se je sklenilo, je za širšo javnost seveda velika tajnost. V Perziji zasleduje

Rusija najbržeje isto kakor Francija, namreč protektorat nad severno Perzijo, ki naj bi se prejalislej uveljavil. V tem vprašanju in glede Dardanel se mora Rusija v prvi vrsti sporazumeti z Anglijo. Anglija ima v južni Perziji velike interese, ki se z ruskimi nekoliko križajo, pravtako pa jo zanima dardanelsko vprašanje. Dozdaj je stala Anglija neomajno na stališču, da ruske bojne ladje brez dovoljenja Turčije in berolinskih signatarnih vevlasti ne smejo iz Črnega morja v Sredozemsko morje, da ostane pot v Indijo za Anglijo kolikormogoče prosta. Gotovo je, da Francija Rusiji v dardanelskem vprašanju stoji na strani.

Ako se pot skozi Dardanele za Rusijo odpre, pa se tudi razmere na Balkanu precej izpremene. V takem slučaju stoji namreč Carigrad vedno pred nevarnostjo, da se pred njim pojavi rusko brodoge. Ta eventualnost pa bo zelo vplivala na aspiracije balkanskih narodov.

Da so entente vevlasti tudi na revoluciji na Kitajskem zelo interesirane, je jasno. Gre za to, ali se mandžuski dinastiji pomaga ali pa se pusti vstašem popolna svoboda. S tem vprašanjem so se evropske vevlasti tudi za časa tajpinske revolucije bavile. Takrat so dinastiji priskočile na pomoč in dobile od nje razne trgovske in teritorialne koncesije.

Da zlasti Nemčija pariško konferenco z veliko napetostjo zasleduje, je samoposobi umevno. Pariška konferenca dokazuje, da so Anglija, Francija in Rusija trdno zvezane. Za trozvezo to ni nič kaj prijetno. Nas seveda zelo zanima, kaj mislijo spričo tega naši državniki.

Vladna predloga in poštni uslužbenci.

V prvih dneh meseca oktobra je bila poslanski zbornici izročena vladna predloga, ki vsebuje med drugim 15% no zvi-

šanje aktivitetnih doklad državnim uslužbencem.

V motivacijskem poročilu te predloge se zlasti poudarja, da se je državnim uslužbencem leta 1908. zboljšano plače, zaradi česar se smatra 15% zvišanje aktivitetnih doklad kot zadostno zopetno zvišanje.

Smatramo za primerno, občinstvo informirati in pojasniti pravi stvarni položaj tako zboljšanja leta 1908., kakor tudi o tej v zadnji vladni predlogi objavljeni aktivitetni dokladi, v kolikor pridejo pri tem v vpoštevnost uslužbenci.

V dne 25. septembra 1908 objavljenem zakonu o plačah slug, ki se tiče izboljšanja prejemkov kategorij državnih slug, se je začetna plača poštних uslužbencev sicer zvišala od 800 K na 900 K, napredovanje iz ene plačilne stopnje v naslednjo višjo pa se je namesto kakor prej, pred to regulacijo, znižalo od 100 K na 70 K za poštno-uradne sluge in 80 K za poštne poduradnike. Po tej regulaciji mora sedaj vsak poštni uslužbenec čakati tri leta na svoje napredovanje, medtem ko je prej, pred regulacijo, moral povprečno čakati samo 2 in pol leta.

Iz tega je razvidno, da vsled zmanjšane napredovalne kvote od 30 K, oziroma 20 K in daljšega čakalnega časa za pol leta poštni uslužbenci danes, po treh letih, niso doživeli z zadnjo regulacijo nobenega izboljšanja svojih prejemkov, temveč da isti dobivajo že danes vsled tega za 30—50 K manjšo plačo. V naprej pa bo to zmanjšanje vedno občutnejše, ker bo n. pr. poštno-uradni sluga v desetih letih za 360 K in če se odračuna zvišanje začetne plače 100 K, za 260 K manj prejel plače, kot pa je prejel pred regulacijo z l. 1908.

Da je z ozirom na to gotovo dejstvo sklicevanje na zboljšanje plač leta 1908, neprimerno in da resničnim razmeram ne odgovarja, hočemo dokazati pred vsem prebivalstvom.

Veliko drugače tudi ni z 15odstotnim zvišanjem aktivitetnih doklad.

V vladni predlogi se poudarja, da se sedanje aktivitetne doklade zvišajo za 15 odstotkov.

Od leta 1907. obstoječe merilo za aktivitetne doklade pa znaša na Dunaju 55%, za mesta I. razreda aktivitetnih doklad 50%, za mesta II. razreda 40% in za kraje III. in IV. razreda 30% od plače.

Pri tem bo vsakdo mnenja, da bo po novi vladni predlogi v bodoče aktivitetni doklad 70, 65, 55 in 45% od plače odmerjenih.

To pa ni tako, temveč bo to zvišanje za 15% izvedeno od onega zneska, ki odgovarja določenim 55, 50, 40 in 30%, torej bo računano od aktivitetnih doklad samih.

Ta znesek pa je tako minimalen in neprimeren, da bi spopolnil ali izboljšal vsled regulacije leta 1908. zmanjšano plačo, vsled česar poštni uslužbenci to zvišanje aktivitetnih doklad kot nezadostno odklanjajo.

Za podeželne poštne sluge pa je cela stvar še slabša, ker dobivajo po regulaciji leta 1908. večidel 20 K manj mesečne plače kot pred regulacijo in ni iz nove vladne predloge nobeno zboljšanje položaja teh najslabše plačanih poštних uslužbencev, ki imajo na mesec od 56 do 72 K, razvidno.

Ako primerjamo draginjo vseh potrebnih živil in potrebščin, kakor tudi visoko stanarino, s slabimi plačami vseh poštних uslužbencev, se nam bodo zdele zahteve poštних uslužbencev umljive. Te zahteve so sledeče:

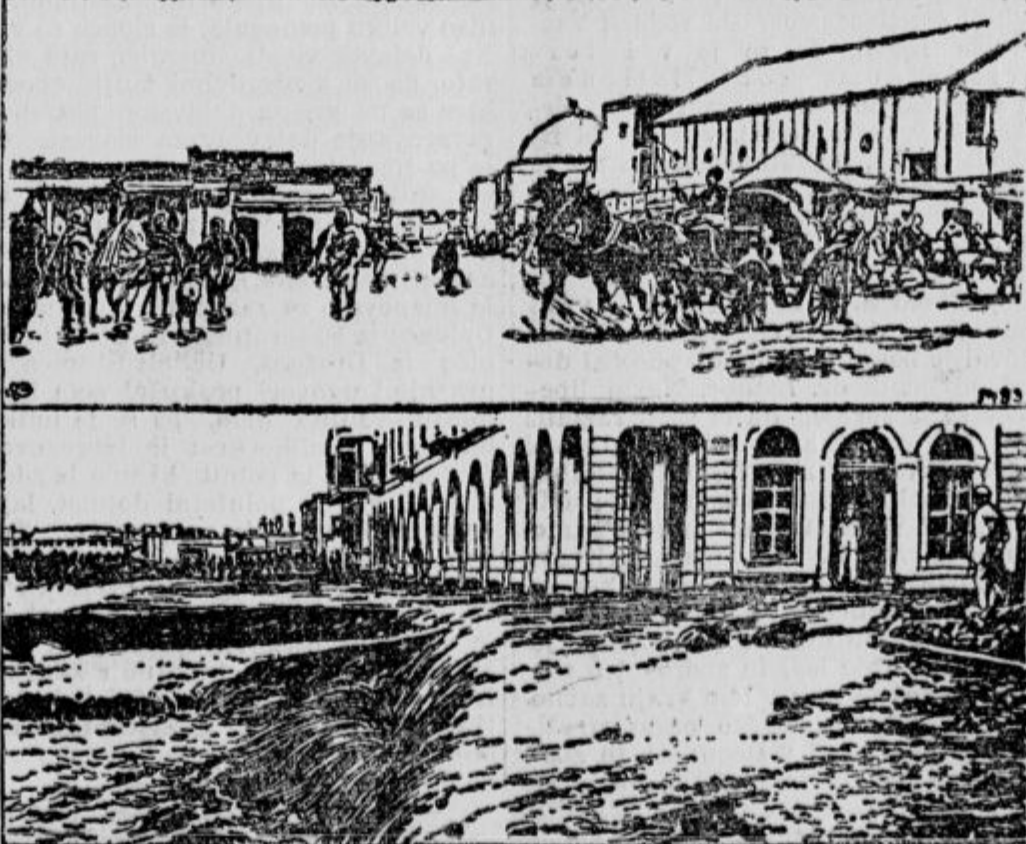
1. Všetjetje provizorične službene dobe v plačilne stopnje za necertificirane poštne uslužbence, medtem ko se vojaškim certifikatistom vračuna osem vojaških službenih let v plačilne stopnje, in vračunanje pred regulacijo 21. junija 1910 doslužene službene dobe v plačilne stopnje za podeželne poštne uslužbence;
2. napredovanje iz ene plačilne stopnje v drugo višjo za 100 K;
3. 35letno službovanje;
4. nadaljno izplačevanje pred regulacijo 21. junija 1910 izplačanih kvartalnih remuneracij za vse podeželne poštne sluge, dokler se ne izvrši prava regulacija, ki more biti le v popolni enakopravnosti z ostalimi poštными uslužbenci.

V trdnem prepričanju, da bodo te vrstice zadostovale, upajo poštni uslužbenci, da se bo vpoštevali pri obravnavi teh njihovih zahtev tudi njihovo res naporno delo v službi.

Vladne volilne priprave na Hrvaškem.

Zagreb, 6. dec. 1911.

Volitve so na Hrvaškem na tri dni, in sicer tako razpisane, da pridejo prvega dne na vrsto prav tisti volivni okraj, v katerih imajo Tomasičevi kandidati največ upanja na zmago. Drugi dan pridejo dvomni, tretji dan pa za vlado absolutno nemogoči. Zadnji so po večini pravaški. Tomasič je za razporedbo tudi zategadelj tako ukrenil, ker hoče vojaštvo prav vporabiti. Čujem, da bi bil ban razpisal vse volitve na en dan, ko bi bil imel dovolj vojaštva na razpolago, a ker je tega samo omejeno število, je moral tri dni določiti. Okraj drugi dne so namreč na meji okrajev prvega dne, tako da bo vojaštvo lahko in pravočasno prišlo

Slike o povodnji v Tripolisu.

iz enega v drugi. Drugi vzrok je kortsira-
nje (agitacija) z uspehi prvega dne. Toma-
šič namreč misli prvega dne dobiti največ
mandatov in tedaj s tem agitirati zadnja
dva dneva, kakor da je vse zanj. Slutnja,
da bo Khuen za časa volitev prišel na od-
mor v svoj grad Nuštar ni resnična, ker je
on Tomašiča v vsem podučil in — kakor
s! m — tudi vso odgovornost nase pre-
vezel.

Član nekega uglednega lista mi je pri-
povedoval, da bodo v nekaterih okrajih na
dan volitev prevladovali dopisniki tujih listov,
da se bodo kot očividci pričeli o tero-
rizmu vlade. Zraven slovenskih žurnalistov
bo tudi nekaj nemških, celo nekaj iz sa-
mege »rajha«. Strahote se pa že zdaj gode
velike, o katerih se nič ne bere in jih tudi
jaz ne objavim v »Slovenca«, da bi mu ne
vzeli postdebita za Banovino.

Da je krivica prekoračila vso mero in
jo vsi čutijo, za to bodi najboljši dokaz to,
da so sami pripravili volivci v 4—5 okrajih
vsi brez razlike strank abolirali vse stran-
karske kandidature in bodo dali svoje gla-
sove tistemu kandidatu, kateri ima največ
šans, pa naj pripada katerikoli stranki,
samo če je proti Tomašiču.

Vsaj sedaj bi morali enkrat izprevideti
nagodbjenjaki, da je nagodba vir vsega hu-
dega in da se z njo hrvaških razmer ne
more sanirati. Nasilja bi bila na Hrvaškem
nemogoča, ako bi bil ban dejansko odgo-
voren saboru, oziroma kralju, ne pa ogr-
skemu ministrskemu predsedniku, oziroma
mažarskemu parlamentu.

Italijansko-turška vojska.

Boji za Ainzaro.

Iz Carigrada došla turška poročila po-
trjajo laško zmago pri Ainzaro. Iz Dehi-
bata došlo poročilo slove: Dne 6. t. m. se
je bil hud boj pri Ainzari. Izgube so bile
na obeh straneh velike. Lahki so prodirali
z veliko premočjo. Mi smo zasedli novo
postojanko pri Hor Gunezlu na poti proti
Tarhuni. Deli naše armade so napadli Lahe
zahodno od Tripolisa pri Sajadu. Lahe smo
vrgli nazaj v Gargariso. Sovražnik je iz-
gubil 400 mož in 68 vjetnikov. Mi smo iz-
gubili 218 mož. Z Malte dne 6. t. m. došli
Arabci poročajo, da je priplulo pred To-
bruk 23 laških vojnih ladij in da namera-
vajo Lahki obstreljevati obrežne kraje, v
prvi vrsti Bombas. Turško vojno minist-
rstvo objavlja o splošnem laškem napadu
dne 5. t. m. sledeče poročilo turškega po-
veljnika pred Tripolisom: Sovražnik je bil
desetkrat močnejši kakor mi. Boj je trajal
do večera. Lahki, ki so napadli naše sre-
dišče in desno krilo, so imeli nad 500 mrt-
vih. Odločitve Lahki niso mogli doseči in
nam tudi niso mogli zastaviti umikalne
črte. Turki in Arabci so se v redu umak-
nili. »Agenzia Stefani« poroča, da se je
6. t. m. prvič zgodilo, da ni padel niti en
strel ob tripoliških utrdbah. General Pe-
cori poroča iz Ainzara, da se sovražnik še
hitro umika in da so Lahki zažgali več ara-
bskih taborišč.

Poslabšan položaj v Turčiji.

»Daily Mail« poročajo iz Carigrada,
da so se združile opozicijske stranke in
da je zato ogrožena nadvlada mladotur-
kov. Če se trajno izpodrine vpliv mlado-
turškega odbora, ni izključena državljans-
ka vojska. Položaj je še poojstren, ker
tudi v armadi ni edinosti in je častniški
zbor razdeljen v več opozicijskih sku-
pin.

**Turki zaplenjujejo ob meji laško orožje. —
Bolgarske in črnogorske obmejne koncent-
racije.**

»Tanin« poroča, da so zaplenili veliko
laškega orožja ob italijanskem obrežju.
»Ikdam« poroča, da se koncentrirata bol-
garska in črnogorska armada ob turški
meji. Notranji minister in civilni nadzornik
odpustjeta v ponedeljek v Makedonijo, da
proučita položaj.

Glasba.

Foerster Ant.: Te Deum, op. 58, po mo-
tivih Haydnove zahvalnice za mešan
zbor ali enoglasno z orglami. Izvod
50 vin.

Picka Fr.: Te Deum, op. 35, za mešan
zbor in orgle; part. 2 K 40 vin., glasovi
po 35 vin.

Sattner p. Hugo in Te Deum za mešan
zbor in orgle, part. 1 K 60 vin., glasovi
po 10 vin.

Foerster Ant.: Te Deum za mešan zbor
in orgle, op. 18., part. 1 K, glasovi po
15 vin.

Becher Jos.: Te Deum in C za mešan
zbor in orgle, part. 2 K 20 vin., glasovi
po 20 vin. (Tudi za orkester.)

Gruber Jos.: Te Deum, op. 63, za mešan
zbor, orgle in orkester; part. 2 K, gla-
sivi po 25 vin.

Foerster Ant.: Te Deum, op. 63, za mo-
ški zbor; part. 1 K.

**Kimovec-Premrl: Intratus et Commu-
niones** za največje in večje praznike
cellega leta; part. 2 K, glasovi po 1 K.

Foerster Ant.: Responsorla ad missam
in tono solemni za mešan zbor. Cena
na karton nalepljenemu izvodu 55 v.,
nenalepljenemu 25 vin. — Te sklad-
be se dobivajo in naročajo v Katoli-
ški Bukvarni v Ljubljani.

Dnevne novice.

+ **Skrajno hinavsko vladno politiko**
mladočehov, v katerih družbi se nahaja
dr. Ravnihar, zagovarja »Slovenski Na-
rod«, kolikor se pač da, pa je njegov trud
zastonj. Le pomislimo! Najprej se spra-
vijo mladočehi na dr. Hochenburgerja. Ho-
chenburger pa rezko in žaljivo odgovori,
da bo vztrajal pri svoji germanizatorični
praksi. Kaj store nato dr. Ravnihar in
mladočehi? Vstopijo v vladni tabor in
sklenejo glasovati za vlado Stürgkh-Ho-
chenburgerjevo! Vrtega pa uganjajo ne-
popisno hinavščino, dajo namreč glasova-
nje o proračunu »na prosto« in dovolijo
češkim radikalcem, da glasujejo proti. S
tem hočejo, kakor »Narod« sam pravi, le
dati »svojem glasovom primerno veljavo«.
Po domače se pravi temu hinavščina »Na-
rod« izkuša obrniti pozornost radikalnih
liberalnih levov v svojem taboru od tega
dejstva s tem, da se obrejuje ob opozicijo
Hrvaško-slovenskega kluba, češ, da ni
odkrita. Seveda meri po sebi. Naši po-
slanci so glasovali proti proračunu v odse-
ku in bodo glasovali proti proračunu v ple-
numu, Čehi pa so glasovali zanj v odseku
in bodo glasovali zanj v zbornici, to stoji
in so zato »Narodova« sumničena brez
vsakega pomena. Sicer pa je naš klub
sklenil politiko proste roke — kakor se
mu zdi prav — in zato lahko glasuje ka-
kor hoče. »Narod« naj se rajši pomeni s
svojimi lastnimi pristaši, ki so včeraj v
»Jutru« izjavili, da so vodilni liberalni
krogi kakor »slama, ki se takoj vžge in
takoj tudi ugasne«, da »samo zato vpijejo,
da potem lažje molčijo« in da prvi na-
prednjaki »ne morejo pritrjevati vstopu
dr. Ravniharja v vladno večino, ki pod-
pira vlado, katere član je dr. Hochen-
burger.« Še več! »Jutro« pravi, da po-
meni dr. Ravniharjev korak »frivolnost in
cinizem«. In »Zarja«, ki zastopa dr. Rav-
niharjeve socialnodemokratske volivce, za-
frkuje njegov vstop v vladno večino ta-
kole: »Rechts um! Direktion Stürgkhov
nos! Marsch!« Kje je zdaj Elsner, kje ve-
likansko ogorčenje proti dr. Hochenbur-
gerju, kje svetinje milega naroda! Vse je
pozabljeno in dr. Ravnihar pomaga z mlado-
čehi vleči vladni voz. Vječnaja pamjat
takim slovenskim junakom! Živio! Grom
in peklo! Nazdar!

+ »Ljudstvo« imajo naši socialni de-
mokrati vedno na jeziku, kadar zagovar-
jajo svojo brezdomovinsko politiko. »Zar-
ja« se togoti, ker smo pribili, da slovensko
in hrvaško ljudstvo zahteva, da se meja
proti Italiji, ki nam hoče ugrabiti primor-
ske dežele, zadosti zavaruje. Pravi, da je
ljudstvo proti temu. Ogronna večina ju-
goslovenskega ljudstva je na Dunaju zastop-
ana po naših poslancih, jugoslovan-
skih socialnih demokratov pa v parla-
mentu sploh ni. Njeguš je prišel le slučajno
v parlament. Zato nimajo socialni demo-
krati glede Jugoslovanov sploh nič govo-
riti, niti ne v imenu ljudstva, kajti tudi
večina slovenskega delavstva je, kakor so
zlasti zadnje volitve pokazale, v taboru
S. L. S. Mi lahko govorimo o tem, kaj
jugoslovensko ljudstvo po svoji ogromni
večini zahteva, sociji pa so brezpomembni
kričači. Na nesramnost »Zarje«, da so
namreč »namenili Šusteršiča in Korošca
(glede našega stališča ob priliki odstopa
generala Hötendorfa) naročeno delo«, pa
odgovarjamo tako-le: Naše patriotično
stališče temelji na našem programu, ki
hoče močno Avstrijo. To stališče je stali-
šče jugoslovenskega ljudstva. Kakšnim
namenom pa služi avstrijska socialna de-
mokracija, pojasnjuje sledeče: Nedavno je
belgijski socialnodemokratski voditelj Van-
dervelde izjavil, da se je v inter-
nacionalnem socialističnem
biroju sklenilo, da mora socialna de-
mokracija v vsaki državi, v kateri bi iz-
bruhnila vojska, zaneti domačo vstajo, to
je: izdati domovino. Tem namenom služi
socialna demokracija! Hvala Bogu, da
avstrijsko ljudstvo po svoji veliki večini s
temi nameni nima nič opraviti!

+ **Shodi S. L. S.** Včeraj se je vršil
shod v Begunjah na Gorenjskem. Pred-
sedoval je begunjski župan, poročal de-
želni odbornik dr. Lampe. Nekaj libe-
ralcev se je zbralo, da bi shod razbili.
Začel je govornik motiti neodvisen
študent Prešeren z neslanimi medklci.
Nekaj pobalinov mu je pomagalo; učitel-
jel Zaverl ni bil telesno ampak samo
v duhu navzoč. Pa liberalna nagajivost
je škodovala samo njim samim, ker so
bili po energičnem nastopu naših ljudi
prisiljeni, da so utihnili. Dr. Lampe je
pobjel liberalne laži in zborovalce na-
govarjal, naj se tudi v tem kraju začno
politično in gospodarsko organizirati.
Bil je to prvi shod v Begunjah in zborovalci
so izrazili toplo željo, da bi se
taki shodi pogostoma vršili. Sklenilo
se je, da bo spomlad gospodarski shod,

na katerem se bodo razpravljala go-
spodarska vprašanja o živinoreji, paš-
nikih itd. Župnik Kleindienst je glede
na bodoče občinske volitve pozival k
slogi in disciplini. Na shodu je bil na-
zvzoč tudi liberalni kandidat za župana,
ki se je pregrešil na shodu zoper po-
stavo o volilni svobodi, vsled česar se
mu je zagrozilo, da če ne bo dal v bo-
doče miru, se ga bo ovadilo in bo za-
prt. Tudi študent Prešeren si je ta nauk
za ušesa zapisal.

+ **Volivni shod na Planini.** V nedeljo,
dne 3. t. m. se je vršil volivni shod Slove-
nske Ljudske Stranke na Planini. O doma-
čih stvarih je poročal gosp. župnik Rihar,
splošno z ozirom na volitve pa deželni od-
bornik dr. Pegan. Na shod se je nadvrilo
tudi nekaj liberalcev, ki so s svojim nerod-
nim in razdivjanim nastopom ter s svojimi
neumnimi ugovori vrednost shoda le še
povečali. Ljudje so pri tej priliki videli
liberalno surovost in nadutost. Deželnemu
odborniku dr. Peganu pa se je nudila pri-
lika, na ugovorih teh ljudi pokazati, kak-
šni so naši liberalci. Tako so n. pr. v svoji
modrosti trdili, da občinski odbor daje lov
v zakup, da ima občinski odbor razsojati
o lovski odškodnini; največ modrosti pa
so pokazali v izreku, da je občinski odbor
na Planini vodil in nadzoroval stavbo vo-
dovoda, medtem ko je vsem znano, da je
stavbo nadzoroval dežel. inženir Šturm.
Ker je sedaj vodovod slab, hočejo liberalci
krivdo zato zvrniti na občinski odbor. —
Nad dve uri so naši somišljeniki vztrajali
na shodu in burno pritrdili poročeval-
cema, liberalci pa so jo kmalu potem, ko
je začel dr. Pegan osvitljevati njih neum-
nost, sramotno odkurili.

+ **Shod J. S. Z.** v Šmartnem pod
Šmarno goro se je vršil včeraj popold-
ne. Soba in veža izobraževalnega dru-
štva je bila polna moškega in ženskega
delavstva, navzočih je bilo nekaj kmeč-
kih mož. Govoril je dr. Zajec o ljudski
izobrazbi in ljudski organizaciji.

+ **Pri občinskih volitvah v Vol-
čjem potoku** pri Kamniku je zmagala
S. L. S. v vseh treh razredih.

+ **Dve promociji »Dančarjev«.** Pro-
moviral bo dne 11. decembra t. l. na
dunajskem vseučilišču za doktorja vse-
ga zdravljenja cand. med. Leopold
Ješe, starešina »Danice«. Za doktorja
medicinske bo v ponedeljek dne 11. de-
cembra na dunajskem vseučilišču pro-
moviran cand. med. Fran. Virant.
Naše čestitke!

+ **Med slušatelji protestantske fakul-
tete na Dunaju** se nahaja tudi en Slove-
nec. Zanimivo bi bilo izvedeti, kdo je to.
Ali je to morebiti v zvezi s propagando
protestantovskega gibanja na našem jugu?

— **Iz selške doline.** V torek dne 5.
decembra je bil v Selcih za liberalce
žalosten dan, tepeni so bili pri občin-
skih volitvah, da še nikdar tako. Te vo-
litve so se vršile za S. L. S. v znamenju
zmage na celi črti. Stala je v boju zo-
per S. L. S. vsa liberalna garda cele
selške doline, od Škofje Loke do Zali-
loga. Liberalna gospoda iz Zeleznikov
je priskočila z 21 pooblastili, manjkalo
seveda ni Joška iz Stare Loke in go-
spodarja Strojceveve hiše na Zalem-
logu. Tudi stari prijatelj Šliberjev, Jo-
že Potočnik iz Rovt je preskrbel nekaj
pooblastil v okolici Podnarta. Recimo:
vsi so prihajali in čakali ob smrtni po-
stelji liberalizma selške občine, nazad-
nje pa jezni odhajali. Volitev je trajala
10 ur, skrutinij pa 13 ur. Naš kmet je
spoznal in pokazal kaj je zanj S. L. S.,
v tej se hoče združiti k skupnemu delu
za povzdigo svojega stanu, pa skupne-
mu boju zoper škodljivce slovenskega
naroda: Pa tudi naš delavec se je prvi-
krat dobro izkazal, izmed 167 delavcev
volivcev jih je volilo 128 z S. L. S. Vsa
hujskanja zavoljo draginje proti naše-
mu kmetu in njegovim zastopnikom
niso veliko pomagala, le slepce so vjeli.
Naš delavec ve, da liberalci rabi njega
zato, da se z njegovimi žulji obogati,
kjer se pa gre za delavske potrebe —
zavarovanje delavcev za starost, tam
je pa liberalen mogočnejši največji na-
sprotnik. Pozabiti ne smemo pri tem
še nekaj. Napredno politično društvo
za škofjeloško okolico, ki išče za shode
najbolj zagrizene ljubljanske liberalce,
je imenovalo za zaupnika gostilničarja
Dolenca iz Praprotnega in učitelja Štu-
pico iz Dražgoš. Učitelj Štupica je z
praznimi ugovori poskušal sem in tja
motiti volilno delo, pa se je tolikrat
blamiral, kolikorkrat je izpregovoril.
Čudno je, da ta bolnik, ki ima iz zdrav-
stvenih ozirov poluletni dopust, lahko
10 ur sedi lačen in na prepihu. To je
bolezen! Uspeh njegove šolske in poli-
tične vzgoje poganja lepe cvetke: Pija-
ča, kletvine, zmerjanje čez duhovne, to
je napredek njegovih ljudi. Prav tako!
Mislim, da so pametni ljudje zdaj spo-
znali te ljudi in ne bodo pustili, da bi
ti in njih sovrstniki iz Zeleznikov kdaj
odločevali v selški občini. Selška obči-
na je in bo v taboru S. L. S.

— **Križe pri Trliču.** Kat. izobraže-
valno društvo v Križah priredi v nede-

ljo dne 10. decembra ob 3. uri popoldne
v društvenih prostorih igro »Novi zvon
na Krčinah« in »Tihotapca«.

— **Kanončno vmeščen** je bil danes
g. Ivan Pelc, ekspozit na Zdihovem za
župnijo Hinje.

— **Kako so socialisti v Nabrežini**
preganjali draginjo. Pred časom so
naročili nekateri železničarji v Nabre-
žini skupno en vagon »režijskega pre-
moga«, ki ga dobivajo železničarji po-
tom železnične uprave (prosto voznine)
po jako nizki ceni — približno po 1 K
50 vin. kvintal. Ker naročenega premoga
dolgo časa ni hotelo biti, so gospodje
sodrugli odpeli od tovrnega vlaka en
vagon premoga, ki je bil naslovljen na
drugega naročnika in na drugo posta-
jo ter ga postavili na stranski tir. Drugi
ga dan so si premog, kakor da bi bil to
od njih naročeni režijski premog, raz-
delili med seboj in ga prodali raznim
strankam po Nabrežini. Čez nekoliko
časa je pravi naročnik in lastnik tiste-
ga vagona premoga reklamiral pri žele-
znični upravi in tako je prišla stvar
na dan. Orožniki so vse natančneje po-
izvedovali in preiskovali in sedaj je
stvar v rokah sodnije. O izidu preiska-
ve Vam bomo poročali svoječasn.

— **Umrla** je dne 6. decembra
tega leta po dolgotrajni bolezni v
Kropi Ljudmila Kapus pl. Pi-
h e l s t a j n, omožena Šmitek, c. kr. po-
štarica v pokouju. Pokopana je bila dne
8. t. m. Naj uživa pri Bogu pokoj!

— **Državni uradnik pred porotniki.**
V sredo je sedel na zatožni klopi pred
tržaškimi porotniki 44 letni c. kr. dav-
čni oficijal Andrej Jug, doma iz Volč
pri Tolminu, pristojen v Podgrad v
Istri, ki je bil obtožen zločina uradnega
poneverjenja v znesku 8877 K 78 vin.,
katero poneverjenje je izvršil v Komnu
kakor vodja ondotnega davčnega ura-
da. Izgovarjal se je, da je zastavil obli-
gacije, ker je mislil, da si s tem opo-
more, ker so obligacije, ki jim teko
obresti, da pa koga oškodovati ni hotel.
Zato da je obligacije zastavil, ne pa
prodal. Porotniki so ga opustili.

— **Viničarski tečaj** priredi kmetijska
šola na Grmu za mladeniče iz vinorodnih
krajev, ki se hočejo praktično izvežbati v
vseh potrebnih vinogradniških in trtničnih
delih. Tečaj bo trajal od 15. februarja do
31. oktobra 1912. Sprejme se šest učencev
v starosti od 16 let naprej. Viničarski
učenci dobijo brezplačno hrano in stanova-
vanje, v denarju pa po 10 K na mesec.
Prošnje, katerim je priložiti izpustnico ljud-
ske šole in krstni list ali domovnico, je vlo-
žiti pri ravnateljstvu kmetijske
šole na Grmu (pošta Kandija na
Kranjskem) do 10. januarja l. 1912.

— **Leopold Štrepfelj oživel.** Notiča
v sobotni številki o smrti Leopolda
Štrepfelj, doma iz Godešica pri Škof-
ji Loki je povzročila, da se je pojasnilo,
da na Koroškem najdeni mrlič ni Leo-
pold Štrepfelj. Leopold Štrepfelj,
kovaški pomočnik, vesel in zdrav kuje
ter žvižga. Dotična vest je povzročila
mnogo žalosti sorodnikom in veliko
ugibanja znancem. Sedaj je zopet odpr-
to vprašanje: Kdo je na Koroškem naj-
deni mrtvec, ki je imel na sebi v Ljub-
ljani kupljeno obleko?

— **Ustrelil** se je v Trstu 68 let stari
Fran Jersche.

— **Bankovci pod sodom.** V hiši treh
grških bratov Gorgoljatos v Sarajevu
sta te dni delala dva zidarja tlak. Pri
tem jima je bil na poti sod olja, zato
sta sod premaknila. Tu se jima pokaže
bel zavojček. Eden zidarjev ga pobere,
mislječ, da je čaj ali tobak; ko pa raz-
močeni papir nekoliko odpre, vidi, da
so v zavojku bankovci po 20 in 50 kron.
Tedaj pristopi najmlajši Gorgoljatos
in ko vidi, kaj sta našla, potegne za-
voj zidarju iz roke in gre z njim v trgo-
vino k bratu. Ko je zidar nato zahteval
100 K najdenine ali nagrade, je starejši
brat odgovoril, da zdaj nima časa. Zi-
dar je šel nato na policijo in vso stvar
prijavil. Takoj je šel z njim policijski
četovodja in zahteval od bratov najde-
ni denar. Prišel je tretji brat Gorgolja-
tosov in ponudil, da da vsakemu nekaj,
pa naj se stvar poravnava in ne spravlja
dalje. Redar pa je seveda ostal pri svo-
ji zahtevi, na kar mu je starejši brat
vrgel blagajniške ključke, češ, da je naj-
dene bankovce pomešal med svoj de-
nar, da pa ni bilo več kot kakih 280 K.
Najdenih mokrih bankovcev, ki jih je
moralo biti najmanj 150 kosov, pa ni
bilo med njegovim denarjem. Uvedena
je preiskava. Domneva se, da izvira de-
nar od kakega vloma in ga je tat —
morda zasledovan — skrnil pod sod
olja.

— **Škratinka v Zagrebu.** Zareb-
ški mestni šolski svet je z ozirom na
številna obolenja na škkratinki med
šolsko mladino sklenil, da se vse me-
stne ljudske in srednje šole zapro že
19. t. m. in ostanejo zaprte do 7. janu-
arja 1912. Med tem časom se bodo vse
šole temeljito razkužile.

— **Srečke na obroke v korist »Slovenski Straži«.** 400.000 in 200.000 frankov znašata glavna dobitka turških srečk, žrebanje vsak drugi mesec, mesečni obrok za eno srečko 4 K 75 vin. Poleg turške še tri druge srečke z nadaljnjimi glavnimi dobitki 100.000 frankov, 90.000 in 30.000 kron s skupaj 15 žrebanji v letu, mesečni obrok 6 K 25 v. Različne skupine srečk, pri katerih znaša najvišji glavni dobiček 100.000 frankov z najmanj 6 žrebanji v letu, mesečni obroki po 3 K, 5 K 50 vin. in 11 K. Vsaka srečka mora biti izžrebana. Pojasnila daje in naročila sprejema g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19. Kdor bi hotel pri posredovanju prodaje srečk v korist »Slovenski Straži« sodelovati, naj se izvoli javiti.

— **Jesenški Pongratz zarubljen.** Jeseniški Pongratz si je radi tega, ker je radi svojega nepravilnega popravka Štefeta, nakopal tudi rubežen. Pongratz ni plačal Štefetovega zastopnika ter je menda mislil, da se bo izmazal. Pa ni šlo. Pongratz ima sedaj na glavi rubežen. Tako žalostno je Pongratz zaključil najumnejši svoj politični polet.

— **Štrajk na zagrebški cestni železnici** je izbruhnil dne 7. t. m. Zjutraj ni prišel noben uslužbenec na delo. Kakor smo poročali, se je nedavno med uslužbenci in ravnateljstvom sklenila pogodba, glasom katere bi se uslužbenecem zvišala plača in dovolil prispevek za obleko. Ravnateljstvo je pa hotelo te višje izdatke dobiti nazaj na ta način, da bi uslužbenci morali dvakrat na dan v službo in bi potem 20 uslužbenecv odpustilo. Ker nadaljnja pogajanja niso imela uspeha, so uslužbenci stopili v štrajk.

ZAHVALA.

Vsem prečastitim prebrglam častiteljem za prisrčna voščila o moji sedemdesetletnici najprisrčnejša zahvala! I večerna moja zarja bo: Za vero, dom cesarja! Bog Vas živi!

Vipava, 7. decembra 1911.

Radoslav Silvester.

Adam knez Sapieha, novi knezoškof v Krakovu.

DELAJSKO GIBANJE.

Delavske stavke v Avstriji v letu 1910. Ravno kar je izšla v založbi dunajske knjigarne Alfred Hölder knjiga: »Die Arbeitseinstellungen und Aussperrungen in Österreich«, ki obravnava delavske stavke v l. 1910. Knjigo izda vsako leto delavsko-statistični urad v trgovinskem ministrstvu. Iz knjige posnemamo sledeče podatke.

V letu 1910 je bilo v Avstriji 657 stavk, pri katerih je stavkalo 55.474 oseb; pri stavkah je bilo prizadetih 2818 podjetij, v katerih je bilo zaposlenih 108.464 oseb. Število stavk je v letu 1910 precej naraslo. Leta 1909 jih je bilo samo 580 s 61.978 stavkajočimi osebami pri 1741 podjetjih, v katerih je bilo zaposlenih 108.641 delavec. Največ stavk odpade na Češko, 38,2 odst., in na Nižje Avstrijsko, 24,4 odstotkov. Izmed stavkajočih je zopet šlo na delo 50.621, odpuščenih je bilo 1843 in prostovoljno jih je podjetje zapustilo 3010.

Stavk odpade na stavbinske delavce 110, na predilne delavce 76, na delavce pri lesni industriji in kavčuku 75, na kovinske delavce 69, na delavce, ki so zaposleni v industrijah za izdelovanje kamnja, ilovice in stekla 68, na izdelovalce obleke 58, na izdelovalce strojev, aparatov in transportnih sredstev 52.

Najugodnejši čas za stavke je pomlad; na to odpade namreč 238 stavk; na poletje 203, na jesen 132 in na zimo 84. Najdaljša stavka je trajala 480 dni; povprečno pa je trajala vsaka stavka 20 dni.

V 508 slučajih so se stavile zahteve po izboljšanju delavskih plač, v 226 se je zahtevalo skrajšanje delovnega časa, v 260 slučajih pripoznanje delavske organizacije in delavskih zastopnikov. Izmed drugih zahtev bi bila omeniti zahteva po delavnem redu. Ta se je zahteval v 153 slučajih.

Končale so se stavke s sledečimi uspehi: V 114 slučajih se je dosegel popoln uspeh, v 339 samo delen uspeh in 204krat brez uspeha. Delavci so izgubili ob štrajkih 3 milijone kron na dni in zamudili milijon delavnih dni.

Izključitev od dela je bilo v letu 1910. 19 v 246 podjetjih; izključenih je bilo 19.292 oseb. Od izključenih jih je bilo zopet k delu pripuščenih 19.010, odpuščenih jih je bilo 161 in na delo se jih ni več vrnilo 121.

VOJAŠKE ZRAKOPLOVNE POSTAJE V AVSTRIJI.

Vojna uprava je odposlala v Gorico štiri Etrichove letalne aparate. Čez nekaj dni se ustanovi tudi v Pulju mornariška aviatična postaja. V Aspernu se tudi nastani letalni oddelek. Naša vojna uprava bo imela tako pet letalnih postaj, ker že obstajata letalni postaji v Dunajskem Novem Mestu in v Fischamendu.

Velikan med koledarji je brez dvoma skladni koledar, ki ga je ravnokar izdala za leto 1912 renomirana anončna pisarna Edvard Braun, Dunaj, I., Rotenturmstraße št. 9. Dnevne številke so visoke malone pol metra in ga torej lahko namestimo v najtemnejše kote pisaren. P. n. naročniki imenovane tvrdke ga prejmejo zastoj in poštne prosto.

»Goriška tiskarna A. Gabršček« v Gorici je izdala dve novi knjigi, in sicer: »Salonsko knjižnico« št. XIII, in »Svetovno knjižnico« št. XI. »Salonska knjižnica« št. XIII vsebuje dve jako mični povesti, in sicer: »Darija«, češki spisal Julij Zeyer, in »Vesta«, rusko spisal A. P. Šeljev-Mihajlov. — Knjiga obsega 380 strani in stane broširana 2 K 80 vin., s poštino 20 vin. več. — Cena vezani knjigi 3 K 80 vin.

»Svetovna knjižnica« št. XI prinaša jako zanimiv roman francoskega pisatelja Edgarda Monteel »Velika vasa«. — Knjiga velja 2 K 40 vin., s poštino vred 20 vin. več. — Cena vezani knjigi 3 K 40 vin.

Ljubljanske novice.

Ij »Mati svečega veselja« je dosegla pri premijeri lep uspeh. Dvorana je bila nabito polna. Igralo se je dobro. Ocenno priobčimo v prihodnji številki. Pisatelju sta bila poklonjena 2 krasna venca. **Ljudski oder ponovi Silvin Sardenkovo igro »Mati svečega veselja« jutri v nedeljo dne 10. decembra ob pol 5. uri popoldne.** Vstopnice se dobe popoldne od pol 4. ure naprej pri blagajni v Ljudskem Domu. Abonement ne velja.

Ij Zahvala. Prijetno dolžnost izpolnjeva, ko se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da se je impozantno vršil pogreb prerano umrlega preč. g. Frančiška Pavliča, župnika šentpeterskega. Predvsem veljaj zahvala presvitlemu gospodu knezoškofu dr. Ant. B. Jegliču, ki je vodil sprevod iz župnišča v cerkev, kjer je truplo rajnega gospoda blagoslovil; preč. gospodu arhidijakonu ljubljanskemu stolnemu kanoniku dr. Jos. Grudnu, ki je vodil sprevod od cerkve na pokopališče; zastopniku ljubljanskega mesta vladnemu svetniku vitezu pl. Laschanu, gg. častnikom tukajšnje garnizije z brigadirjem na čelu, godbi domobranskega polka, soščolcem rajnega, ki so prihiteli od daleč, duhovščini, oo. frančiškanom in lazaristom. Zahvaljujeva se vsem župljanom, ki so spremili blažega g. župnika v tako obilnem številu k Sv. Križu, nadalje Orlom, kršč. socialni zvezi, pevskemu društvu »Ljubljana« za krasne žalostinke, društvu rokodelskih pomočnikov, kat. mladeniškem društvu, gasilnemu društvu iz Most, Marijinim družbam, šentpeterskemu prosvetnemu društvu, k. s. izobraževalnim društvom iz Sela-Most, Hrušic in Šmartna, Marijanišču, Lichtenthurnu, Vincencijevi družbi, cerkvenim ključarjem; vsem darovalcem prekrasnih vencev. Vsem imenovanim in tudi neimenovanim, ki so spremljali rajnega na zadnjem potu: Bog plačaj! Zahvala veljaj tudi vsem, ki so vse dni hodili rajnika kropit in molit za njegov dušni pokoj. Sprejmo naj zahvalo tudi po-zrtvovalni gospodje zdravniki, ki so se trudili v dolgi bolezn, posebno bl. g. dr. Avg. Levičnik in vladni svetnik bl. g. dr. Šlajmer. Slednjič se zahvaljujeva tudi vsem duhovnikom in lajikom, ki so obiskavali pokojnega gospoda župnika v dolgi in hudi bolezn. — Janko Petrič, župni upravitelj; Franc Vrhovec, kaplan.

Ij **Odborniki in odbornice ljubljanske podružnice »Slovenske Straže«** naj se blagovolijo potruditi prihodnji tork ob 6. uri k seji v društven lokal »Slovenske Straže«, Dunajska cesta, poslo-pje Zadržne zveze, na dvorišču.

Ij **Proslava 25 letnega igralskega delovanja gospe Avguste Danilove** se je izvršila sinoči malo preskromno. En srebrn venček z »D« pekinov v sredini,

en lovorjev venec in nekaj cvetličnih aranžma ter plah poklon igralskega osebja med burnimi ovacijami nabito polnega gledališča je bilo skoro premalo igralki, ki od svojega štirinajstega leta gara na slovenskem odru vedno v najtežjih vlogah. Ali res ni zaslužila priznalne besede gospoda ravnatelja pred prav hvaležno publiko? Gospa Gusti Danilova je igrala paradno Fedoro res slavnostno: dala nam je vse neprecenljivo bogastvo višin svojega znanja iz globin srca. Tudi ostale dame in gospodje so odigrali svoje vloge dostojno svečanosti večera, le obilnatno rezgetanje ob najbolj tragičnih momentih in pa neumestni karikaturi komponista, ki se je smejal celo samemu sebi, in cunjastega ruskega policaja s piklhabo naj bi izostali. Kljub vsemu naj gospa jubilatka obdrži večer v lepem spominu ter naj tudi od nas sprejme naše res odkritosrčne čestitke, katere podajemo v svesti si njenih zaslug za dramatično umetnost.

Ij **Dopolnilne volitve v cenilno komisijo za osebno dohodnino** bodo dne 11. decembra in sicer od 9. do 10. ure dopoldne za I. razred, od 10. do 11. ure za II. razred in isti dan od 11. do 12. ure dopoldne za III. razred v posvetovalnici v I. nadstropju mestne hiše (popreje Galetova hiša). Da se zagotovi složno in enako postopanje, je postavilo slovensko trgovsko društvo »Merkur« po dogovoru z zaupniki raznih stanov sledeče kandidate: V I. razred za namestnika g. Ivan Plantan, c. kr. notar v Ljubljani, v II. razredu za člana g. Alojzij Lilleg, trgovec v Ljubljani, za III. razred za člana gg. Ivan Sušnik, kanonik v Ljubljani in Josip Polak, trgovec v Ljubljani, in za namestnika v III. razredu gg. Ivan Belič, posestnik in gostilničar v Ljubljani in Fran Stare, sobni slikar v Ljubljani. Volilo se bode na ta način, da volilci od izkazu legitimacije izpolnjene glasovnice osebno oddajo volilnemu komisariju v zgoraj navedenem času ali pa pismeno tako, da se izpolnjene glasovnice z legitimacijo vred pošlje do označenega časa frankovano in zaprto po pošti na sledeči naslov: Volilnemu komisariju za volitev v cenilno komisijo za osebno dohodnino v Ljubljani (magistrat). Volilci, ki niso še dobili volilne listine, dobe isto v ponedeljek dne 11. t. m. od 8. do 12. ure dopoldne v pisarni mestnega ekspedita. Somišljenike, ki volijo v cenilno komisijo za osebno dohodnino, pozivljamo, da prinesejo podpisane glasovnice s poverilom vred v tajništvo S. L. S., Miklošičeva cesta št. 6, II. nadstropje, ki bo poslovalo tudi jutri v nedeljo od 8. do 12. ure dopoldne.

Ij **Ex-župan se je oglašil.** V četrtkovem »Narodu« se je ex-župan Hribar dvakrat oglašil. Šel je med žurnaliste. Začutil je zadnji čas, da je od vseh pozabljen, pa je začel v »Narodu« kazati svoje stare simpatije. V četrtkovem »Narodu« je spisal par mesecev po smrti Stolypinovi članek o Stolypinu. Kakor od g. Iv. Hribarja ni drugega pričakovati, se tudi v tem članku vse suče okoli »banketa«. Poleg tega Ivan Hribar pogreva staro kašo o potovanju v Moskvo in Peterburg, proti koncu pa stresa svojo jezico nad faktorji, ki so ga zapodili z ljubljanskega magistrata. Pripoveduje pravljico o »denunciacijah«, kateri menda sam ne verjame, saj ve, radi kakih resničnih konfliktov je moral z magistrata. Zanimivo je, da se Ivan Hribar zopet sili v ospredje s svojimi neprebavljivimi »refleksijami« in pogreva septemberske dogodke in skandale v trenutku, ko bodo na Dunaju imeli premišljevat, ali naj predlože cesarju v potrdilo njegove pobratima dr. Ivana Tavčarja za ljubljanskega župana. In tisti dr. Tavčarjev »Narod«, ki se je šele nedavno kregal nad »Slovincem«, da septemberskih dogodkov ne pusti pri miru, je to Hribarjevo »septembersko pesem« priobčil. — Med »Narodovimi« telegrami pa je zapel Hribar staro svojo pesem: »Prezidava južnega kolodvora« je gotova stvar. Na ljubljanskem južnem kolodvoru in pri ravnateljstvu na Dunaju pa o teh načrtih še ničesar ne vedo, in se čuje, da se železnica poprej ne bo lotila teh preuredb, dokler ne bodo njene finance ugodno sanirane. Do l. 1916. baje sploh se ni misliti na izvršitev vseh prezidav in naprav. Naenkrat bo dobil zdaj »Narod« od Hribarja telegram, da se bodo n. pr. tudi železniške delavnice v Spodnji Šiški začele spomladi 1912 graditi, ali pa, da bo vse stroške in vzdrževanje za obrtno šolo na Mirju prevzela, odnosno povrnila država prazni mestni blagajni. Ampak v telegramu bo stalo debelo tiskano, da je to izposloval Ivan Hribar, samo za d a t u m se bo še šlo! Kako je znal Ivan Hribar »na korist« mestne občine mešetariti z južno železnico, priča to-le: Južna železnica se je obrnila na občinski svet, dabi ta napravil podvoz na Martini cesti. Nekateri občinski svetniki so bili s tem zadovoljni, toda le pod pogojem, da se južna železnica obveže, da prične istočasno s preureditvijo kolodvora. Hri-

bar se je pa protivil, češ, kaj bo reklo vodstvo južne železnice, ki je že obljubilo prezidavo, da so gospodje od vodstva že dali besedo in da se jim ne zaupa itd. Občinski svetniki so se udali in sedaj imamo pač na občinske stroške postavljen podvoz, ne pa razširjenega južnega kolodvora. Sedaj si pa pusti Hribar telegrafirati v »Narod« o svojih »uspehih«, da bi zavezano stvar pokril. Tako Hribar po vsej sili hoče, da bi njegove nerodnosti ne ostale pod mernikom. V kratkem bo sklical tudi shod uradnikov, da bi pričel akcijo za zgradbo cenениh stanovanj. V zasebnih pismih se nek uradnik banke »Slavije« sklicuje na to, da je On dobil koncesije v ministrstvu, katere pa vsak drugi tudi lahko dobi. Ko je bil župan, mu kaj takega ni prišlo na misel, zato vsak le previdno napravi, če najnovejšim akcijam ex-župana Hribarja preveč ne zaupa. Mož, ki je tako odlično gradil hotel Tivoli in druge stavbe ter spravi mestno občino v nezaljšane stroške, bi storil v svojem interesu najbolje, da bi ne pozivljaval spomina na dosedanje svoje žalostne uspehe, kakor od njega tudi ni pametno, da pogreva tiste svoje pogovore, katere je imel z grofom Bobrinskim, ki je bil vsled svoje agitacije za časa aneksije iz Avstrije izgnan. O tem naj se Hribar le s gospodi na Dunaju pomeni, mi nimamo nič pri tem opraviti.

Ij **Koncert.** »Slov. Filharmonija« priredi jutri, v nedeljo, pod vodstvom gospoda kapelnika Vaclava Talicha ljudski koncert v veliki »Unionov« dvorani pri pogrnjenih mizah. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 60 vin.

Ij **Obesečeva smrt v ognju.** Policijski stražnik Franc Japelj, ki je nad zažgano hišno opravilo in nad zažganimi treskami se na Sušaku obesil, je doma iz Ljubljane. Rojen je bil v Ljubljani l. 1886. Nedavno mu je pobegnila priležnica. Sumijo, da se je radi tega obesil.

Ij **Tri osebe so se obstrlele.** 17letni dijak Hradil Jožef iz Kočevja hotel je streljati s flobert puško vrabce. Pri tem pa je tako nerodno delal, da se mu je flobert prihitro sprožil in mu je šla krogla v levo nogo. — Slična nesreča se je zgodila 17letnemu nižarskemu pomočniku Francu Podrekarju v Vižmarjih. Ko je pospravljval obleko v kovčeg, se mu je sprožil flobert, ki ga je imel v obleki in ga obstrlel v levo roko. Doma je ponesrečenec iz Dolenje vasi. — Franc Les, 20letni trgovski pomočnik iz Trbovelj, se je v neki razburjenosti ustrelil v desno stran v prsa. Vzroka svojega dejanja noče natančneje navesti, baje je pa vzrok velika nervoznost.

Ij **Čudno postopanje davčnega urada Ljubljana okolica.** Danes davčni urad Ljubljana okolica razpošilja okolu nove opomine. Tako je poslal Ivanu Bergantu poziv k plačilu neke male vsote, ki jo je pa Bergant že plačal dne 26. novembra. Bilo bi treba večje pazljivosti!

Ij **Vlom.** V sredo ponoči je dosedaj še nek neznan tat s sekuro vlomil v omarni predal v prodajalnici pekovskega mojstra g. Jožefa Bončarja Predškofijo ter ukradel tri bankovce po sto kron, tri po 50 kron, deset po 20 in šest po 10 kron. Poleg tega je tat odnesel tudi za 40 K niklastega denarja in za 22 K krajcarjev.

Ij **Z voza je padel in se težko poškodoval.** Ko se je te dni vračal 20letni Rozman Gašpar z vozom praznih sodov iz Spodnje Šiške, je pri nekem kanalu po nesreči padel z voza. Pri padcu se je težko poškodoval na glavi in na hrbtu. Morali so ga prepeljati v deželno bolnico. Rozman je rodom Hrvat in je bil uslužben pri sodovičarju Gašperju Boltetu na Rimski cesti.

Ij **V 8. činovni razred** je s 1. januarjem prihodnjega leta pomaknjen učitelj telovadbe na tukajšnji realki gospod Franc Brunet.

Ij **Pokradena kuretina.** V zadnjem času se pojavljajo v mestu in okolici kurje tatvine. Tako je bilo pokradenih sosebno v obližju starega pokopališča več kokoši in tudi druga predmestja so imela poset teh tatov. Varnostnim oblastvom se dosedaj še ni posrečilo priti tem tatvinam v okom.

Ij **Našla se je denarnica z manjšo vsoto.** Dobi se pri Fran Dolencu, čevljarju, Kolodvorska ulica 35.

Ij **Prošnja za pojasnilo.** Neka oseba v Ljubljani je nedavno neki revni vdovi v Pulju (J. L.) poslala pismo, najbržeje s kakim darom. Pismo pa je došlo v Pulj prazno. Ker je stvar vredna pojasnila, prosimo dotično osebo, naj se blagovoli oglašiti v našem uredništvu.

Dvorni svetnik profesor Oser, ravnatelj bolnice dunajske izraelit. kult. občine, piše: V vseh slučajih, kjer so na mestu odvajalne vode, sem z naravno Franc Jožef-ovo grenčico, že v malih količinah, dosegel zadovoljive uspehe. 13

Ij Musica sacra v stolnici. Jutri v nedeljo (patrocinijski sv. Nikolaja) se bo izvajalo pri veliki sveti maši ob desetih sledeče: Missa Loreta, zl. V. Goller, gradual »Inveni David«, zl. A. Foerster, ofertorij »Veritas mea«, zl. M. Budna.

Ij Uradniško gospodarsko društvo pred likvidacijo? Ljubljansko uradniško gospodarsko društvo poroča: V soboto dne 16. decembra 1911 ob 8. uri zvečer se vrši v salonu restavracije »Pri levu« na Marije Terezije cesti izredni občni zbor z dnevnim redom: 1. Poročilo ravnateljstva. 2. O nadaljnjem obstoju društva. 3. Slučajnosti. Vabljeni so tudi člani, ki so priglasili izstop, katerih jamstvena doba pa še ni potekla.

Ij Smrten padec z voza. Kurjačeva žena Marija Bakšič iz Ljubljane je šla pretekli četrtek obiskat sorodnike v škocijansko faro. Na hribu »smetovšče« na Mokronogu je konj hitro letel, žena se je ustrašila, skočila z voza in si pri tem padcu prebila lobanjo. Malo živno so prepeljali v Mokronog k zdravniku okrog dveh popoldne, a reva je takoj umrla, še predno je mogel priti takoj poklicani duhovnik.

Ij Umrl je 6. decembra zjutraj v 18 letu svoje starosti ključavničarski pomočnik Jožef Logar, sin delovodje tovarne za lep g. Andreja Logarja. Naše iskreno sožalje!

NAPETOST MED TURČIJO IN BOLGARIJO.

Bolgarski ministrski predsednik Gešov je izjavil, da je opozoril Turčijo na klanje v Skopljah in izjavil, da taki dogodki lahko postanejo nevarni dobrih odnosom, ki vladajo med Turčijo in Bolgarijo. V Skoplju so namreč mohamedanci ubili 14, smrtonovarno ranili 32 in nevarno ranili do 125 Bolgarov, ker so bolgarski anarhisti pogнали z bombo v zrak neko turško mošejo.

ITALIJANSKO STALIŠČE GLEDE FAKULTETE.

Dunaj, 9. decembra. Italijanski poslanci so se v svojem klubu posvetovali o navetu načelnika proračunskega odseka dr. Korytowskega, naj se laško fakultetno vprašanje izroči posebnemu pododseku, da se ne zadržuje delo proračunskega odseka. Italijani so sklenili odgovoriti, da temu ne pritrjujejo. — Vsled tega je politični položaj popolnoma nepojasnjen. Budgetni odsek se zbere k seji 12. t. m. popoldne. Do tedaj upajo prizadeti krogi, da se najde iz te zagate izhod.

ZUNANJEPOLITIČNI POLOŽAJ.

Pariz, 9. decembra. Ob priliki konference zastopnikov ententnih velevladi, Anglije, Francije in Rusije v Parizu, je ruski zunanji minister Sasanov glede na politični položaj izjavil: Perzija bo nasproti Rusiji gotovo popolnoma odnehala. Na Kitajskem je od naše strani vsaka pre-nagljena politika izključena. Glede Dardanel Rusija sploh ni nič ukrenila (?). **Položaj v Evropi se mi ne zdi vznemirljiv.** Rusija upa, da se bodo trozveza na eni, ententne velevladi na drugi lahko vedno mirno sporazumele.

TURČIJA IZŽENE LAHE.

Carigrad, 9. decembra. Ministrski svet je sklenil, da izžene iz Turčije vse Lahe, ki bivajo v utrjenih mestih.

KREČANSKO VPRAŠANJE ZOPET NA VRSTI.

Atene, 9. decembra. Sklep Krečanov, da vztrajajo na tem, da pošljejo svoje zastopnike v grški parlament, je politični položaj zopet poostiril.

SEST KRON PROFICITA.

Praga, 9. decembra. Budget mesta Prage za tekoče leto izkazuje 6 kron proficita.

ZNIŽANE CENE MESU.

Linc, 9. decembra. Tukajšnji mesarji so znižali cene mesu za 8 vinarjev pri kilogramu.

STARO OBREŽJE V ZADRU SE ZRUŠILO.

Zader, 9. decembra. Vsled podzemnih vod se je združila v morje stara obal v daljavi 50 metrov. V nevarnosti je nadaljnih 80 metrov vsled dežja in povodnji.

REVOLUCIONARJI NA KITAJSKEM PORAZENI.

Nanking, 9. decembra. Cesarski general Čang se je s svojimi četami pred vstasi umaknil. Ko so ga pa vstasi zasledovali, so bili poraženi.

SAMOMORILNI POIZKUS BANČNEGA URADNIKA.

Budimpešta, 9. decembra. Uradnik budimpeštanske komercialne banke Zoltan Reliczky se je ustrelil v glavo. Njegovo stanje je zelo opasno. Vzrok je po tvvara menic.

LED NA VISLI.

Kasan, 9. decembra. Most čez Vislo se je zaradi ledu podrli. Več delavcev je utonilo.

TURŠKO OBOROŽENJE V MALI AZIJI.

Rim, 9. decembra. Dopisnik »Tribune« v Atenah poroča iz Aten, da pošiljajo Turki neprestano v obrežne kraje Male Azije topove in strelivo. Vojno smyrnsko cesto so zavarovali Turki z velikimi topovi. Na otoke Egejskega morja pošiljajo Turki strelivo in topove iz Smirne in Mersune in Beirut v zabojih, ki so označeni, da obsega obleko in zdravila.

BIVŠI PORTUGAGLSKI MINISTER ARETIRAN.

London, 9. decembra. »Daily Telegraph« poroča iz Oporta, da so aretirali bivšega portugalskega ministra Blanco. Obdolžen je zarote proti republikli. Potoval da je v Brazilijo, da deluje proti republikli.

PROTIREPUBLICANSKA VSTAJA V BRAGANZI.

London, 9. decembra. S Španskega se poroča, da je izbruhnila v mestu Braganza protirepublicanska vstaja. Prebivalci so vdrlji v ječe in oprostili jetnike. Klicali so: »Živio kralj Manuel!« Vlada je odposlala v pobunjeno mesto polk vojakov.

CELA RODBINA ZARADI TATVINE ARETIRANA.

Pariz, 9. decembra. Policija je zaprla v Avstrijo pristojno ročino Rössler, mater in štiri sniove, ki so že več let živeli od tatvine blaga. Samo v zadnjem času so pokradli za 100.000 frankov kožuhovine.

NAREDNIK VOHUN.

Poznanj, 9. decembra. Tu so zaprli narednika Schröderja in njegovo ljubimko, ki sta vohunila za Rusijo.

AVIATSKA NESREČA.

London, 9. decembra. Aviatik Parker je z nekim pasadžirjem iz velike višine na tla treščil. Padla sta v gosto grmovje. Pretresla sta si možgane.

OROŽNIK OD DIVJIH LOVCEV USTRELJEN.

Berolin, 9. decembra. Divji lovci so ustrelili orožnika Reinharda.

IREDEENTE

Trident, 9. decembra. Oblasti so prepovedale na južnem Tirolskem kinematografske predstave s turško-laskega bojišča, ker je ob takih prilikah prišlo vedno do protiavtstrijskih demonstracij.

Poljaki in Rusi.

Tri očitanja sem večkrat slišal zoper Poljake. Ako sem sedel v družbi in je prišel govor na Poljsko in Poljake, se je kdo oglašil: »Poljaki zatirajo Rusine!« ali pa: »Poljaki nočejo držati s Slovani, ampak drže raje z Nemci in podpirajo vsakokratno vlado« ali pa: »Pri Poljakih vlada zlahka in zatira ljudstvo.«

V tem dopisu se hočem pečati s prvim očitanjem, namreč da Poljaki zatirajo Rusine. Postaviti se hočem na popolnoma nepristransko stališče in obravnavati stvar popolnoma mirno.

Kako zatirajo?

Narodno!

Dobro. Oglejmo si stvar zaporedoma od kraja do kraja.

Šola!

Ljudska šola je načeloma za Rusine rusinska, za Poljake poljska. V Galiciji je približno nekaj čez 3000 rusinskih in nekaj čez 3000 poljskih šol. Prebivalstva s poljskim občevalnim jezikom je v Galiciji 4.000.000, z rusinskim pa čez 3.000.000. Podajem samo okroglo približne številke, ker natančnih nimam pri rokah. Toda saj za medsebojno razmerje in za načelno stvar vprašanja zadostuje. Kar zadeva število ljudskih šol torej Rusini niso prikrajšani.

Neresnično je, da so takozvane »rusinske« ljudske šole v resnici samo utrakvistične. V njih se uče otroci brati in pisati tudi v latinici v poljskem jeziku. Istotako se pa tudi v poljskih šolah uče otroci brati in pisati v cirilici v rusinskem jeziku. Priznati je pa treba, da je Rusinu latinica bolj potrebna, kakor pa Poljaku cirilica. Res je pa, da so povprečno rusinske šole slabše, ker so večinoma takozvanega nižjega tipa in manj razredne, kakor pa poljske. Toda Rusini bi mogli upravičeno udrihati zoper to krivico samo v tem slučaju, ako bi oni ne imeli pri tem nobene krivde. Temu pa ni tako. Šolski obisk je namreč med Rusini slab, veliko slabši kot med Poljaki. Rusinski kmet še ni razumel potrebe šole in rusinska duhovščina in inteligenca, katere naloga bi bila, da ljudstvo navduši za šolo, mu jo s svojim neprestanim zabavljanjem stori še bolj neprijetno. Ljudstvo naj marljivo pošilja otroke v šolo, rusinske občine naj rade zidajo šolska poslopja in potem naj zahtevajo, da se pomnože razredi in nastavijo nove učne moči in videlo se bo, če se bodo Poljaki mogli ustavljeni.

Ljudsko šolstvo v Galiciji je pomanjkljivo, na tem trpe Poljaki in Rusini, po-

slednji nekoliko več, so pa tudi več sami skrivni. V velikem delu je to posledica slabih gospodarskih razmer, ne more se pa imenovati zatiranje Rusinov. Na noben način se pa to ne more primerjati na primer s šolskimi razmerami na Koroškem, kjer Slovenci fakično nimajo nobenih šol.

Dalje srednje šole! Rusini imajo srednjih šol, da jih lahko seštejemo na prstih, Poljaki pa desetkrat več. To je res in res je, da to ne stoji v nobenem razmerju z razmerjem prebivalstva. Toda tako hudo, kot recimo pri nas, to še ni. Oglejmo si tako razmerje na Slovenskem: Kranjsko: Nemcev 4%, Slovencev 96%, srednjih šol nemških na papirju 3, v resnici 8; slovenskih na papirju 5, v resnici 0 (tudi takozvane srednje šole slovenske na Kranjskem imajo namreč utrakvistični značaj in nemško uradovanje). V razmerju s prebivalstvom bi moralo biti na Kranjskem nemških srednjih šol 0:32, to je nobene. Na Štajerskem je slovenskega prebivalstva ena tretjina, na Koroškem tudi ena tretjina, srednje šole pa nobene. Pripomniti je pa še treba, da stoji slovensko ljudstvo na Štajerskem in na Koroškem vsaj na tisti kulturni stopinji kot nemško, brez dvoma pa celo višje.

Pa je še ena velikanska razlika med Slovenci in Nemci na eni strani, Poljaki in Rusini pa na drugi! Vsi Nemci brez razločka so načelni nasprotniki slovenskih šol, nobeden Poljak pa ni načelen nasprotnik rusinskih šol. Poljaki ne ugovarjajo, da imajo Rusini pravico do svojih ljudskih, višjih in srednjih šol. Nasprotno, priznavajo to pri vsaki priliki. Gre se samo za praktično postopanje, v teoriji ni nasprotja. Galicija je imela in ima še sedaj premalo srednjih šol in vse so strašno prenapolnjene, vlada pa seveda ne zida rada novih. Vse poljske šole, tudi take, ki se nahajajo sredi med rusinskim prebivalstvom, kakor na primer v Kolomeji, so strašno prenapolnjene, veliko bolj kot rusinske, dasiravno imajo tudi poslednje dijakov več kot preveč.

Rusini v Galiciji potrebujejo več srednjih šol, Poljaki morajo pa tudi obdržati svoje in si pridobiti še novih. Ker ni načelnega nasprotja in različnih mnenj v teoriji, bi se dalo praktično rešiti vprašanje na ta način, da bi se oba naroda skupno borila za nove šole. Seveda bi moral biti pri tem še pogoj, da ne bi potem ena šola nastopala zoper drugo, da se ne bi v rusinskih šolah vzgajalo v protipoljskem duhu, kakor tudi v poljskih ne v protirusinskem.

Potem še vseučilišča! Rusini tišče najbolj v ospredje vseučiliško vprašanje, kakor da bi bilo to najvažnejša in najbolj pereča narodna zadeva. Rusinsko ljudstvo ima brez dvoma hujše bolečine kakor je pa vseučiliško vprašanje. Sicer pa Poljaki Rusinom vseučilišča ne odrekajo. Zahtevajo samo, da njim ostane dvoje vseučilišč, kakor ju imajo sedaj. Vseučilišči obstojita, sta številno obiskovani, Lvovsko je tretje v Avstriji, prvo za Dunajem in češkim v Pragi in krakovsko pride po številu slušateljev takoj za Lvovskim. Rusinski dijaki tvorijo na Lvovskem vseučilišču neznatno manjšino. Nemogoče je zahtevati, da bi se to vseučilišče odvezlo večini in izročilo neznatni manjšini, ki ni ničesar prispevala k njegovi ustanovitvi in razvoju.

Za sedaj bi se Rusini zadovoljili z utrakvizacijo Lvovskega vseučilišča! — Menim, da bi načeloma tudi velika večina Poljakov ne imela nič proti temu. Toda dvoje reči bi bilo treba poprej zagotoviti: 1. da ta utrakvizacija ne bi ostala trajna. Utrakvizacija je sama na sebi vedno nekaj odijoznega in nenaravnega. 2. Moral bi biti tudi zajamčen miren razvoj poduka in vseučiliškega življenja sploh. Sicer pa imajo Rusini že sedaj na Lvovskem vseučilišču s teologijo vred, ki je paritetna, 12 profesorjev in docentov. Stojte torej tudi v tem oziru v vsem brez primere bolje kakor pa Slovenci, ki imajo v Gradcu dva rojaka za profesorja, ki pa predavata v nemškem jeziku.

Rusini hočejo imeti vseučilišče. A zakaj zahtevajo to od Poljakov, kakor da bi bili oni gospodarji nad avstrijskimi univerzami? Na Dunaju je vlada, nanjo naj se obrnejo. V Černovicah obstoji neko zakotno nemško vseučilišče, čigar obstoj sam na sebi je že pravi humbug. Bukovina je čezpolovično rusinska dežela, manjšina je rumunska, Nemcev je pa, ako odštejemo jude, komaj za malo južino. Toda Rusini nimajo nič proti temu, da ima dežela na zunaj nemški značaj, nemško uradovanje, nemške šole. Čutijo se pri tem popolnoma dobro in se ne pritožujejo čez krivice in zatiranje. Naj zahtevajo, da se to vseučilišče utrakvizira na rusinsko in rumunsko, potem pa rusinska paralelka prenese kam v Galicijo, ako jim bolje kaže.

Prokletstvo Rusinov je, da ne znajo nikdar delati svoje lastne politike, ampak vedno iščejo tujih vetrov. V nasprotnem slučaju bi bilo skupno postopanje s Poljaki lahko in potem bi cela avstrijska politika dobila drugo smer.

Tako je torej z rusinskim šolskim vprašanjem.

Oglejmo si sedaj uradniško zadevo.

Notranji uradni jezik v Galiciji je poljski. To je gotovo bolj naravno, kakor pa da bi bil nemški. Bil je svoj čas tudi nemški uradni jezik v Galiciji in Rusini niso imeli nič proti temu. Jaz bi ne imel nič proti temu, da bi se vpeljala rusinščina tudi za notranji uradni jezik, toda stvar ni tako enostavna. Rusini namreč ne živijo v Galiciji nikjer kompaktno, mesta in trgi so poljski in judovski, pa tudi na deželi so povsod znatne poljske manjšine. Moral bi torej povsod biti poljski in rusinski notranji uradni jezik, kako bi bilo pa tako dvojezično notranje uradovanje tehnično mogoče, tega nisem v stanu presoditi.

Kot zunanji uradni jezik je pa povsod v Galiciji v veljavi tudi rusinski. To gre tako daleč, da se celo v Krakovu dobe le trojezične poštne tiskovine: v nemškem, poljskem in rusinskem jeziku. Vsi napisi v železniških vozovih itd. so v celi Galiciji istotako trojezični. Ali si morete sploh predstavljati, da bi kje v Špitalu in Feldkirchnu, v Mürrzuschlagu in Ljubnu imeli slovensko-nemške tiskovine pri poštah?

Ne more torej biti govora o kakšnem posebnem zatiranju rusinskega jezika v šoli in v uradu. Rad priznam, da šola in urad ne stojita na taki stopinji kakor bi bilo želeto, toda na tem trpe Poljaki kakor tudi Rusini in odpraviti bi se to dalo najlažje, ako bi Rusini hoteli složno postopati s Poljaki.

Poleg narodnega zatiranja se očita Poljakom tudi zatiranje na gospodarskem polju.

Galicija stoji brezdvomno gospodarsko jako nisko, toda na tem trpita oba, Poljak in Rusin in se ne more pripisovati kakšnemu narodnemu sovraštvu. Pravzaprav trpe na tem vsi prebivalci in vsi stanovci. Vzrokov temu bo mnogo, glavni se mi pa zdi ta, da je Galicija po razdelitvi poljske države pripadla Avstriji, s katero nima nobene tesnejše geografske zveze. Odrglji so jo od drugih poljskih dežel, s katerimi je bila v tesni gospodarski zvezi in se sedaj nahaja v jako težkem položaju. Na vzhodu in severu meji na tuje države, Rusijo in Prusijo, s katerima je zveza jako težka, na jugovzhodu Bukovino in za njo takoj Rumunijo, na jugu Krpate in Ogrsko, samo na zahodu ima odprto pot po železnici na Dunaj. Obrtnija se v Galiciji ne more razviti, ker jo dušita Dunaj in Češko, kupčija tudi ne, poljedelstvo ne more preživljati vsega prebivalstva. Poleg tega je Avstrija skoraj sto let smatrala Galicijo za neke vrste kolonijo.

Gospodarsko dvignjenje Galicije bi morala biti skupna naloga obeh galiških narodnosti, ker obe trpita enako pod slabimi gospodarskimi razmerami. To se pa lahko vrši brez narodnega boja in sovraštva, za katerega ni v resnici nobene podlage.

Kupujte le vžigalice: „V korist obmejnim Slovincem“

Zelo koristno

je, ako v otroški sobi nikoli ne manjka Scottove emulzije. Otroci radi zavžijejo ta smetanast izdelek in celo s takim veseljem, da ga sami zahtevajo.

SCOTTOVA EMULZIJA

je prav izborna olajšujoče sredstvo proti

dražljivemu ašljuk

in mnogokrat preizkušeno sredstvo pri večkratnem prehlajenju naših malih. Pri nakupu naj se zahteva izrecno Scott-ovo emulzijo. Znamka „Scott“, ki je že nad 35 let vpeljana, jamči za dobrotu in učinek.

Cena izvorni steklenici K 250.

2693 Dobi se v vseh lekarnah.

Matildin vrelec

najfinejša in najdragocenejša alkalična grenčica je najsigurnejše sredstvo ob pruhdi tvoritvi kisline, pri obolenju sopil in prebavil, pri boleznih jeter in oblistij.

Ta voda se da izborno mešati z vinom.

Glavni zastopnik za Kranjsko: Frano Schantel, Ljubljana, Franciščanska ul.

Zaloga v „I. ljubljanskem skladišču Krisper-Tomažič, družba z o. z.“

Lepo posestvo

s hišo in gospodarskim poslopjem, z gozdi, travniki in njivami in skupni meri 16 oralov se se K 12.000 proda; polovica kupnine ostane lahko vključena. Pojasnila daje A. CERAR, trgovec v Lukovici pri Domžalah. 3648

Idrijske novice.

i Praznik sv. Barbare se je praznoval kakor običajno. Ob 10. uri velika sv. maša. Na večer pa koncert vojaške godbe v kazini. Sredi koncertnih točk, ki so se precizno izvajale, je g. dvorni svetnik Billek narisal stanje in ves položaj sedanjega rudnika. Znano je, da se je lansko leto izkopal na milijon meterskih stotov, letos se je doseglo to število že meseca novembra, torej smo za celi mesec prekoračili uspeh lanskega leta. Gosp. dvorni svetnik je dejal, da se odvarja sedaj nekako nova Idrija. V tehničnem in strokovnem oziru se pravilno išče, kje se nahaja več kamenja, ki vsebuje razne kovine, katere se s pomočjo novjših iznajdb dajo boljše in plodnosneje izkoristiti. In ravno naporu rudniških uradnikov se je zahvaliti, da so dobili novo polje, nove rudniške žile, ki bi bile drugače morda ostale v zemlji brez vsake koristi. Namen večjemu uspehu ni bil toliko, izrabiti jamo, pač pa dobiti novih virov dohodkov iz rudnika. In ravno pravilno postopanje in temeljito znanje geoloških skladov pod zemljo, marljivo tekmovanje med uradniki, je v novejšem času odkrilo nova pota, po katerih se bode Idrija še povzdignila. Nimamo več strahu, kaj bode bodočnost prinesla, pač pa gledamo s ponosom na svoje uspehe. In te je v prvi vrsti dosegla vestnost in vztrajnost rudniških uradnikov. Zato predstojnik porabi to priliko, da na današnjem slav. ostmem večeru javno izreka svojo zahvalo svojim tovarišem, ki v skupnem soglasnem delu tako vestno in natančno izpolnjujejo svojo dolžnost. Naj jim bode zavest, da so se na svojem mestu skazali res prave strokovnjake in dosedanj uspeh nekako plačilo, on pa si šteje v čast in ponos, biti na čelu takemu uradništvu! Rudniški svetnik Pirnat se zahvali v imenu tovarišev za tako laskavo priznanje, a opomni pri tem, da gre v prvi vrsti zasluga za uspehe g. predstojniku, ki ni samo priznan strokovnjak na geološkem polju, temveč tudi ljubeznivih tovariš, ki ne gleda iz svojega visokega dostojanstvenega stališča nižje podrejene le kot uslužbenca, temveč le kot sebi enake tovariše. Naj ga Bog ohrani čilega in zdravega še mnogo let kot voditelja našega rudnika!

i Proračun za leto 1912. je razpoložen v naši mestni hiši od 29. preteč. meseca. Ko si ga bolj natanko ogledamo, bomo že o njem poročali.

i Škratinka še vedno razsaja pri nas in okolici. Vsaki teden pobira smrt kake žrtve. V Spodnji Idriji so ustavili šolski pouk, ker tudi tam ne naha sitna bolezen med mladino. Morda bi ne škodilo tudi pri nas za nekaj časa prenehati s šolo, saj ko 1100 otrok obiskuje šolsko poslopje dopoldne in popoldne, je pač dovolj prilike se naleziti take bolezni, ki v družinah napravi marsikaj neprilik in stroškov.

Tržiške novice.

t »Lurška pastarica« je naslov znani lepi igri, ki jo bo proizvajala jutri, 10. t. m., dekliška Ma ičina družba v dvorani društva sv. Jožefa. Pričetek točno ob 5. uri. Vstopnice se bodo dobivale pri blagajni.

t Tatvine po trgu so zopet na dnevnem oziroma nočnem redu. Na raznih krajih so poizkušali neznan izumoviči svojo srečo. Tu so odnesli nekaj denarja, ondi obleko, najbolj pa so se jim cedile sline po kokoših. Več kuretine je bilo odnešene iz posamnih hlevov. Radovedni smo, kaj dela po noči straža, da ne vidi in ne sliši ničesar.

t Shod za zakon zoper kar ele se je vršil v nedeljo, 3. t. m., popoldne ob precejšnji udeležbi. Govoril je tovariš Fr. Vidic in stavlil resolucijo glede tega zakona, ki je bila sprejeta s splošnim odobranjem. — Isti dan zvečer je bilo prvo skioptično predavanje. Na vrsti so bile slike iz Svete dežele, ki so vsem jako dopadle. Skioptikon je last družstva sv. Jožefa, ki bo odslej še večkrat prirejalo taka predavanja, ki so zelo poučna in obenem zabavna. — Miklavžev večer je zopet privabil občinstva polno dvorano. Najprej se je igrala kratka igra »Pomoč v sili«, nakar je začel Miklavž deliti darove.

t Socialni demokratje se vsled silnega poraza, ki so ga doživeli pri zadnjih občinskih volitvah, ko so dobili izmed 529 oddanih glasov največ 88, zaganjajo v društvo sv. Jožefa. Kajpada jih boli razvoj našega društva in še bolj razvoj jugoslovanske skupine, ki šteje vedno več članov. Da bi mogli v kalnem ribariti in se prikupiti višjim, premlevajo nek dopis zoper g. Gassnerja, ki je izšel v »Naši Moči«. Rdečkarjem povemo mimogrede samo to, da oni do-

pis ni bil spisan v Trziču in ga tudi ne odobravamo. O hinavščini kar lepo molčite, ta je doma pri socialistih. Po rdečkarških listih zabavljajo čez tovarnarje, v tovarni pa se jim klanjajo do tal in prilizujejo. Ali hočete, da vam navedemo imena takih junakov?

Proti katarom

sopilnih organ v, pri nahu, hripavosti in vratnih oteklinah zdravniško priporočana je 38 12 II.

MATTONIJEV
GIESSHÜBLER naravna
alkalična kislina

katera se z vspehom rabi sama ali pomešana z gorkim mlekom.

Ta mitoraztopljaljoče, osvežujoče in pomirljivo deluje, pospešuje ločitev sleza in se v taci slučajih posebno dobro obnese.

Izvirnik: Giesshubl Sauerbrunn, telez. postala, zdravilno kopališče pri Karlovih varih Prospekti nastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jestvinam in vinom.

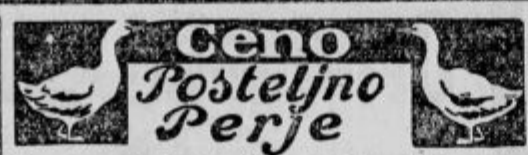
Zal ga pri Mihael Kastner u. Peter Lassniku in Andre Sarabonu, Ljubljana. 11452-49

Ugledna vinogradniška tvrdka išče za prodajo hrvatskih vin po Kranjski veččega

zastopnika

proti proviziji.

Pisma naj se pošiljajo na upravo tega lista pod šifro „Zastopnik.“

1 kg sivoga skuolenega K 2-., poljšega K 240, pol belega prima K 250, belega K 4-., finega mehkega puha K 6, prvovrstnega K 7-., 8-., in 9-60 Sivoga puha K 6-., 7-., belega finega K 10-., pravega puha K 12-., od pet kg naprej franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz gostega, trpežnega, rudečega, modrega ali belega inel napolnjena blana. 1 pernica 100 cm dolga, 130 cm široka, z 2 vzglavnicama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim, s vim, pušastim in trpežnim postelnim perjem K 16-., s pol puhom K 20-., s puhi perjem K 22. Posamezne perne ce K 10-., 11-., 13-., 16-., Posamezne vzglavnice K 3-., 3-50, 4-., Pernice 200x140 cm velike K 13, 15-., 18-., 20-., Vzglavnice 90x70 cm velike K 4 50, 5-., 5-5. Saod. p. rnice iz najbolj. grad'a za postelje 180x116 cm velike K 12-., 15-., razpoložljivi proti povzetju ali naprej vpajcju 292

Maks Berger Dešenica 343/a Češki les Nikaiz riziko, ker se zamenjava dovoli ali denar vrne. Bogati ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastoj.

Hiša s prodajalno, gostilno in pekarijo.

V Šapjanah, to je prvi postaji od Ilirske Bistrice, imam na prodaj hišo, obstoječo iz šest sob, kuhinje in verande, lokala za trgovino, lokala za gostilno, obokane kleti in treh skladiščnih prostorov ter velike nove krušne peči z dvoriščem in vrtom. Hiša leži ob državni cesti Reka-Trst. Gostilna, prodajalna in pekarija brez konkurence. Prodajna cena 14.000 K. Anton Žnidaršič, Ilirska Bistrica. 3594

Za manufakturno stroko se sprejme

poštena učenka

krščanskih starišev, z dobrimi spričevali. Deklica ostane z vso oskrbo v hiši in pod strogim nadzorstvom. Kje, pove iz prijaznosti upravn. „Slovenca“. 3628

Išče se pridna, dobro izučena

prodajalka

manufakturne stroke v krščansko trgovino v manjše mesto na Gorenskem. Vsa oskrba v hiši. Več pove iz prijaznosti upravnisti vo „Slovenca“. 3627

Manufakturna trgovina
Jos. Petkosič

„Pri Valvazorju“
Starl trg št. 4
Ljubljana

Drobnilna, pletenina,
galanterija in dežniki.

Tehnični učni zavod

po vzorcu tehničnih šol Nemčije za stroj, obr. in elektrotehn., železobetonske stavbe in podzemeljskeg. dbe, kurjavo in zračbo 560 Vstop: januar, april, julij, oktober. 10

Bodenbach na Labi.

Pristen le tedaj, če je trioglasta steklenica zaprta s spodnjim pasom (rdeč in črn tisk na rumenem papirju).

Doslej nedosežen!!!

Pristno čisto

W. MAAGER-ja

DORSCH
ribje OLJE

(v zak. zajamčeni opremi)

rumeno steklenica . . K 2
belo, „ „ 3

pri 3192

Vilj. Maager-ju
na Dunaju.

Od 1869 uvedeno splošno v avstro-ogrski monarhiji.

Gospodje zdravniki in profesorji ga radi zapisujejo.

Dobi se skoro v vseh lekarnah in drožerijah.

Glavna zaloga in razpošiljalnica za avstro-ogrsko monarhijo:

W. Maager, Dunaj

III/3, Heumarkt 3.

Poznanjeja se sodnijsko zasledujejo.

Najprimernejše božično darilo!

Najbolj zanesljiv varnostni brivski aparat

ki je rešil vprašanje pravega nastavljanja z v sklepu pregibnimi noži.

Brivska priprava s poostrišnim aparatom in 10 noži v elegantnem usnjenem etui stane K 24-.

Izdeluje: 3494

Kovinska industrija Winter & Adler delniška družba

Dunaj XX., Dresdnerstr. 110.

V Ljubljani se dobi pri g. ANT. KRISPER.

Namesto za K 106 — za K 56 —

dobavljam franko na vsako postajo za reklamo, nove vrste

šivalne stroje „Singer“

ki se gonijo z nogo, z elegantno omarico in 10letno garancijo. Odpošljem ko dobim 15 K zadatja, ostanek po povzetju. — Vse vrste

šivalnih strojev po cenah na debelo

A. Weissberg, Dunaj II. Untere Donaustrasse 23.

Cenik zastoj in franko. 3251

Dopisuje se v slovenskem in hrvaškem jeziku.

Milijoni Kašelj

hrpavost, katar in zastiljenje, krčni in

oslovski katoli slastne

Kaiserjeve prsne karamele s „tremi jelkami“,

6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in zasebnikov zajamčujo gotov uspeh. Izredno prijetni in slastni bonboni. 3090

Zavoj 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev.

Prodajajo jih v Ljubljani lekarni: Ubald pl. Trnkoczy, Rihard Susnik, Dr. G. Piccoli, Deželna lekarna, Mr. Ph. And. Bohinc, Mr. Ph. Jos. Čizmar, Ant. Kane, drogerija; B. Cvančara drogerija „Adrija“. — Lekarna na doželi: Daniel Pirce, Idrija, J. Bergmann, Novomesto, C. Andrijančič, Novo Mesto. Jur Hus, Vojava, Milan Wacha, Metlika, A. Roblek, Radovljica, Rinko Brilli, Litija, Karol Savnik, Lekarna pri Sv. Trojici, Kranj, Fr. Bacarečič, Postojna, Jos. Močnik, Kamnik, E. Burdych, Škofja Loka, Mr. H. Roblek, Trzin, Ph. Mr. E. Keželj, Jesenice, V. Arko, trgovec, Sunožeče, Jos. Rudolf, drogerija, Litija, J. Kandušar, trgovec, Mengeš.

M. DRENIK Ljubljana,

Kongresni trg št. 7

Največja zaloga ženskih ročnih del

in pripadajoče potrebščine. — Vezanje na roko. — Tamburiranje. — Montiranje. — Plisiranje. — Predtiskarija. — Bogata zaloga telovadske obleke. — Naročila se izvršujejo točno in vestno.

Krompir

Tvrčke Iv. A. Hartmann nasl. A. Tomažič v Ljubljani, Marije Terezije cesta.

Tvrčka F. M. Smitt, Ljubljana

Pred Škofijo šte. 2

priporoča svojo bogato zalogo igrač in galanterijskega blaga, kakor tudi vse potrebščine za kajenje in potovanje.

Krasna, pripravna darila za miklavža, božič, novo leto.

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANCNA IN MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
Akc. kapital: 40.000.000 kron.
Rezervni zakladi: 17.000.000 kron.
Osrednja menjalnice:
„MERCUR“ DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Liza, Brno, Dachaov, Gablonza, N. Graslitz, Krakov, Litovario, Moravski Zumberg, Modim, Meran, Novi Lidin, Pizen, Praga, Liberos, Duna siko Novomesto, Cvilava.

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk t. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zbiranju srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

Modna trgovina

v Ljubljani

Stritarjeva ulica šte. 7.

Solidno blago. Nizke cene. Vzorci poštnine prosto.

Ant. Schuster

Novosti konfekcije za dame in deklice, bluže, modno blago za dame in gospode, pristni tirolski loden, parhent, platno, šifon, gradl, preproge, zavese, garniture, odeje, pleti, šerpe, rute in žepni robci. 2012

Samo 6 dni!!

z brzoparniki Francoske družbe. Edina najkrajša vožnja čez

Havre New-York

Veljavni vozni listek ali šifkarto za vse razrede francoske linije, dobiš edino le pri

Ed. Smarda

3519

oblastveno potrjena pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta 18

nasproti gostilne «Pri Figovcu».

brzoparniki

«La Provence», «La Savoie», «La Lorraine», «La Touraine», «Rochambeau», «Le Chicago».

Vozni listek (Schifkarte) iz Amerike in nazaj v staro domovino, po najnižji ceni. Izdaja vozni listkov po vseh železnicah, prirejanje zabavnih in romarskih vlakov.

Vsa pojasnila istotam radovoljno in brezplačno.

Lepa božična in novoletna darila.

Naročite **novi jubilejni cenik**

s koledarjem z zelo znižanimi cenami, ki bo izšel za božič, katerega dobi vsak zastonj in franko.

Najbogatejša izbira, obče znana domača solidna trgovina, najnižje tvorniške cene kakor: **zlate, srebrne, nikelnaste** in jeklene ure in verižice, briljanti, velika izbira uhanov, prstanov itd. 637

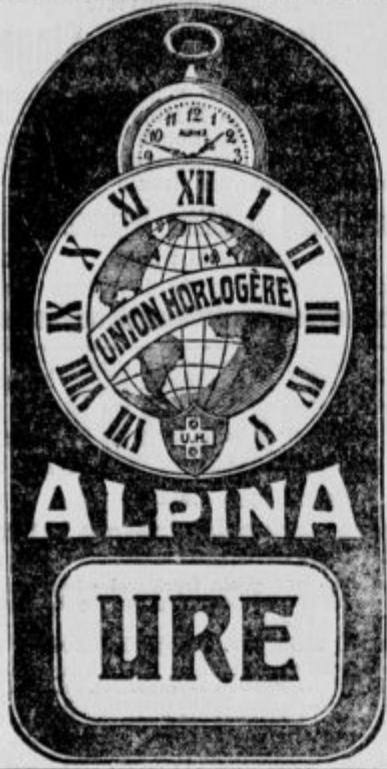
Na zahtevo posebni cenik od kina-srebra.

Fr. Čuden, Ljubljana

urar in trgovec, samo nasproti frančiškanskega samostana.

Novi jubilejni cenik s koledarjem bo izšel za božič, in se dobi tudi po pošti zastonj in poštnine prosto.

Na zahtevo poseben cenik za šivalne stroje najfinije vrste.

40 klavirjev in harmonijev

dvornih tvrdk: Bösendorfer, Czapka, Heitzmann, Stelzhammer, Stingl in Hörngl

nudim slavnemu občinstvu na vpogled in izbiro. Ker sem **izključno edini zastopnik na Kranjskem** zgoraj omenjenih dvornih tvrdk, svarim vsakogar pred nakupom event. falzifikatov. Vsakdo kupi pri meni za najmanjše obroke (K 18—) najboljši instrument.

Najcenejša izposojevalnica. — Točna postrežba. — Violine od 5 K naprej. — Vse glasbeno orožje in muzikalije v velikanski zalogi. — Uglasčevanja in popravila vseh glasbil.

ALFONZ BREZNIK

c. kr. izvedenec in učitelj, Glasb. Mat. Ljubljana, Kongresni trg št. 15.

2786

Langen & Wolf, Dunaj X.

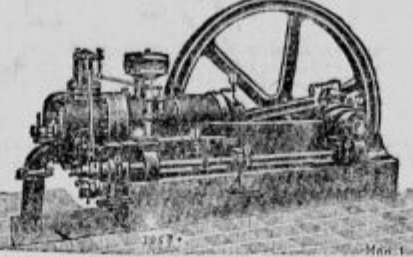
Zastopnik: Gabrijel Brinšek, Ljubljana, Bleiweisova cesta 16.

Izdelek prve vrste.

3362

Najcenejši obrat.

Originalni „OTTO“ - motorji.

Kurivo: bencin, bencol, surovo olje, sesalni plin, svetilni plin i. t. d., i. t. d. Nad 106.000 dobavljenih.

Motorji na surovo olje sistem Diesel. Najceneja uporaba kuriva.

Zahtevajte prospekt šte. 567.

603 **Najceneje**
novi gibljivi brzoparniki

vse vrste slamo-reznice in vse druge poljedelske stroje ter železnino ponujata

Ne zamudite zahtevati cenovnik.

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

Dunajska cesta šte. 16 Ljubljana Dunajska cesta šte. 16

Najboljša češka tvrdka! Ceno posteljno perje!

1 kg sivoga, dobro skubljenega 2 K; boljšega 2 K 40; prima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, snežnobelega, skubljenega 6 K 40, 8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K; belega puha 10 K; najfiniji prsni puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene postelje

2779

iz zelo gostega rdečega, modrega belega ali rumenega nanking-blaga, 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim posteljnim perjem 16 K; s polpuhom 20 K; s puhom 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50, 4 K; pernice 200 cm dolge, 140 cm široke, 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnje pernice iz močnega, pasastega gradla, 180 cm dolge, 116 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od 12 K višje franko. Zamena dovoljena, za nepovoljno denar nazaj. Cenik zastonj in franko. **S. BENISCH, v Dešenici šte. 818. Češko.** Cenik zastonj in franko.

Zaradi opustitve trgovine

prodajam še ostale briljante, zlatino in srebrnino po zdatno znižanih cenah.

Ferdo Simonetti-jeva vdova, Mestni trg 6.

Daje po

43 0 / 44 0

VZAJEMNO PODPORNNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje **po 43 0 / 44 0** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženi 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rent. davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom **predume** na osebni kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Dolšak l. r., zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r., predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r., podpredsednik.

Pismo z Lvova.

4. grudna 1911.

Nemci v Galiciji. — Nemške kolonije in njih organizacija.

V Galiciji stanuje nad 7 1/2 milijonov prebivalcev, od teh je približno 3/4 milijonov Poljakov in približno enako število Rusinov. Razun tega pa je v Galiciji še po ljudskem štetju iz leta 1900 12.000 Nemcev = 1,66% vsega prebivalstva; od teh je 132.000 židov, torej ostane pravih Nemcev samo 80.000 (v zahodnem delu Galicije 54.000, v zahodnem 26.000, po konfesiji je 48.000 protestantov in 32.000 katolikov). V primeri celotnim številom gališkega prebivalstva je število Nemcev neznatno in ni varno niti za Poljake niti za Rusine. Gališki Nemci stanujejo kompaktno v takozvanih kolonijah, kojih zgodovina tega deloma nazaj v 13. stoletje, deloma v dobo Jožefinske vlade. Zanimivo je poznati uredbo in organizacijo teh nemških kolonij, ker pričajo o neverjetni žilavosti nemškega naroda. Sredi med poljskim in rusinskim narodom so se ohranile te kolonije do današnjega dne.

Najstarejše nemške kolonije se nahajajo v zapadnem delu Galicije v bialskem okolišu (Bielitz — Biala) in so nastale v 13. stoletju. Ko so Mongoli opustošili zapadni del Galicije, je prišel na poljski kralj Boleslav Sramežljivi nemške koloniste, da znova kultivirajo te kraje. V pretežni večini se nahajajo te kolonije v okolici: Biala, Zywiec in Krakov. V bialskem okolišu živi do 16.000 Nemcev, Nemci imajo tukaj zelo trdno postojanko. V Bielitzu se nahaja nemško učiteljsko, kjer študirajo nemški dijaki, ki pozneje delujejo kot učitelji v konfesionalnih šolah v nemških kolonijah.

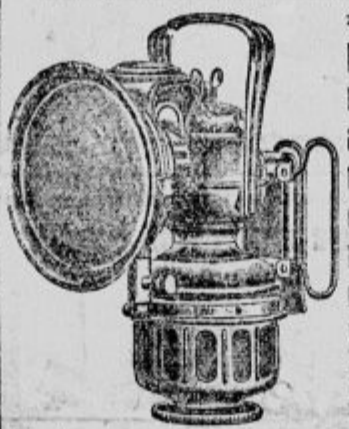
Večina nemških kolonij v Galiciji pa je iz Jožefinske dobe. Večji del sedanje Galicije je prišel pri prvi delitvi poljskega kraljestva pod avstrijsko vladjo. Ko je nastopil Jožef I. leta 1780 po smrti Marije Terezije avstrijski prestol, se je začela za avstrijske narode popolnoma nova doba. Jožef I. je hotel preobnoviti Avstrijo in Ogrsko na čisto novih temeljih v centralističnem smislu. Roko v roki s centralizacijo pa je šla germanizacija. Jožef II. je poslal v nove nemške kraje: Galicijo in Ogrsko nemške koloniste, da tam širijo nemško kulturo in nemško posest. Nemški kolonisti, večinoma iz Saškega in Porenja, so dobili v novih deželah izredne ugodnosti, vlada jim je dala vse zastoj: zemljo in stanovišča in jih je oprostil od davkov za več let. Vuelem je izdal vlada za nemško kolonizacijo v Galiciji okoli 3 milijone goldinarjev, kar pomeni za tedanje razmere zelo veliko. Tako je nastala takrat v Galiciji cela vrsta nemških kolonij, ki so še sedaj ohranjene. Profesor Burek ceni njih število okoli 160 (v vzhodni Galiciji 131, v zahodnem 29), nemški pisatelj Harlos pa jih ceni na 223 (173 protestantskih, 50 katoliških). Nekaj nemških kolonij je nastalo v pojožefinski dobi, ustanovili so jih nekateri gališki velikaši, n. pr. grof Mier (9 kolonij v okraju Złoczow), grof Lanckoroński in drugi. Nemške kolonije so nastale večinoma na kameralnih (državnih) zemljiščih, kolonisti so se pečali in se še pečajo večidel s poljedelstvom in obrtjo, v mestih pa s trgovino in industrijo.

Gališki Nemci imajo izbornu urejene nemške šole, ki jih podpirata Gustav Adolfverein in Schulverein. Pol. organizacijo gal. Nemcev tvori »Bund der christlichen Deutschen in Galizien; organ te nemške stranke izhaja v Lvovu: »Deutsches Volksblatt für Galizien«.

Program te stranke je podpiranje nemštva v Galiciji na vseh poljih materialne in duševne kulture, izmed političnih zahtev je posebno važna zahteva nemških deželnozborskih mandatov za gališki deželni zbor in nemškega državnozborskega mandata za gališke Nemce.

Nemške kolonije v Galiciji nam pričajo o izredni žilavosti nemškega naroda. Te žilavosti pač nimamo mi Slovenci, naše kolonije v Ameriki se ohranijo samo par generacij, potem se pa potujčijo. Tukaj pa imamo kolonije, ki so se ohranile celo od 13. stoletja, dasiravno žive izolirano sredi med poljskim narodom. Sicer pa ste med Nemci dve struji: eni dvomijo o bodočnosti teh kolonij in priporočajo, da se gališki Nemci iz kolonij raje naselijo na Poznanjskem, drugi (zlasti pastorji) pa so odločno za ohranitev nemških kolonij. Nemščina v Galiciji ni zelo razširjena, dasiravno Poljaki zelo radi govorijo nemški. Notranji uradni jezik v Galiciji je namreč poljski, zunanji uradni jezik (s strankami) pa poljski, rusinski in deloma nemški. V jezikovnem oziru imajo pač Poljaki zelo velike pravice, kakršnih nima v Avstriji noben slovenski narod. Kakor znano, zahtevajo tudi Čehi, da se vplelje na Češkem, Moruavskem in v Šleziji češčina kot notranji uradni jezik, toda zaman, o Slovencih pa sploh ne govorimo. V Galiciji govorijo nemški (razun Nemcev) tudi židje, ki se prištevajo deloma k Nemcem, seveda to ni klasična nemščina, ampak je zelo pomešana s poljskimi in židovskimi besedami, takozvani »židovski žargon«.

Najnovejše acetilenske svetilke

za kolesarje, motoriste, avtomobiliste, turiste, ekvipaže, raziskovalce, jam, ognjegeasce, nočne paznike, delavca itd.

Trpežne in solidno izdelane. Varne proti vetru in okajenju. — Vsaka nevarnost izključena. — V zalogi pri: 3621

Karl Čamernik,

specijalna trgovina s kolesi in posameznimi deli
Ljubljana, Dunajska cesta št. 9.

Krasna darila za Božič in Novo leto!

Raznovrstni najnovejši predmeti, kakor **prstani, uhani, broše, verižice, obeski, gumbi, doze za cigarete, igle, ure** itd.

se bodo ob tej priliki prodajali po izredno **znižanih cenah**

ter se za res ugoden nakup najtopleje priporoča najstarejša domača tvrdka

Lud. Cerne 5558

juvelir, trgovec z urami in zapris. sod. cenilec
Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Naš patent. **velurni lijak** vzbuja veliko pozornost. Vsak star lijak se lahko velurtrira. Velurni lijaki se dobijo samo pri nas.

Ali se zanimate za **GRAMOFONSKÉ aparate plošče igle?**

Naša izbira je brez konkurence **C. Janauschek & Cie.** Družba z o. z. Dunaj, I. Kärntnerstr. 10.

Izbira in pošiljanje vzorcev Vam je na razpolago. Stari aparati se zamenjavajo. Popravila. Pokaže se, ne da bi se sililo k nakupu. Popisi in cenik št. 32 zastoj in poštne prosto.

Velika božična okazijska prodaja!

Največja izbira izgotovljenih **OBLEK ZA GOSPODE IN DEČKE, ter KONFEKCIJA ZA DAME IN DEKLICE.**

Cudovito reducirane cene!

Angleško skladišče oblek O. Bernatovič LJUBLJANA, Mestni trg 5.

3636

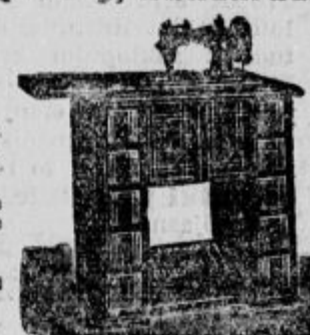

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije: Dürkopp, Styria (Puch), Waffenrad.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno.

: Adlerjevi : pisalni stroji. Ceniki zastoj in franko

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele **ornate, kazule** v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, prosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno **cerkveno perilo** iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

962

Brzojavke: Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Duna'u. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. **Vogal Marijin trg — Sv. Petra cesta.** Delniški kapital in rezerve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjžice brez rentnega davka, kontovne knjžice ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 2094

Najkulantnejše izvrševanje **borznih naročil** na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najjemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zakleptom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vseskar brezplačno. Stanje dnarnih vlog na hranilne knjžice dne 31. novembra 1911. K 68.592.200.

I. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna, platna ter manufakturnega blaga.

Manufakturna trgovina na debelo in drobno. Ljubljana, Stritarjeva ul.

Telefon šte. 16.

157

Telefon šte. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporoča se za stavbena dela vsake vrste.

Več čevljarskih pomočnikov

sprejme takoj

3578

Josip Kolman na Bledu.

Umetni zavod za cerkveno slikanje

J. HLAVKA

slikar cerkvenih podob

Praga Kral. Vinohrady

Puchmajerjeva ul. št. 68.

Priporočamo prečastiti duhovščini poznate slike svetnikov, altarne slike, križeva pota, pasijonske slike itd. na platnu, cinkasti pločevini itd., umetniško izvršene po ugodni ceni.

Slike ali načrte pošiljam zastoj na ogled. Dopisuje se slovensko.

3386 Najboljša priporočila.

Parna stroja na prodaj.

Zaradi povečanja podjetja se prodasta dva parna stroja in sicer št. 1. 150—170 HP s preciznim zaklopnim krmilom, patent Hartung, št. 2. 50—70 HP tudi z zaklopnim krmilom, patent Hartung, oba s kondenzacijo in popolno v dobrem stanju. Naprodaj so tudi različne transmisije, težači, jermenice itd. Stroji so na ogled v Ljubljanski predilnici, kjer se dobe tudi pojasnila. 3516

Najcenejše in najbolj učinkujoče odvajalno sredstvo!

Filipa NEUSTEINA

poslajane odvajalne

kroglice

(Neusteinove Elizabetne kroglice)

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te kroglice, proste vseh škodljivih primesi, uporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahko odvajajoče, kri čisteče; nobeno zdravilno sredstvo ni ugodnejše in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo izvor premnogih bolezni. Radi poslajane oblike jih radi uživajo otroci. Skatljica s 15 kroglicami stane 20 vin. ovoj z 8 skatljic, torej 120 kroglic, stane le 2 K. Če se pošlje napraj K 2-45, se pošlje franko 1 ovoj.

Svarilo! Nujno se svari pred naročenjem. Zahtevajte Filipa Neusteinove „odvajalne kroglice“. Pristne te, če nosi vsaka skatljica in navodilo našo zakonito varstveno znamko v rdečo-črnem tisku „Sv. Leopold“ in podpis „Filip Neustein, Apotheke“. Neče trgovsko sodniško zavarovanje embalaže morajo imeti našo tvrdko.

Filipa Neusteinova lekarna

„pri sv. Leopoldu“

Dunaj, Plankengasse 6.

Zaloga v Ljubljani: Rihard Sušnik, lekarnar, 3301 in v več drugih lekarnah.

Le od krščanskih tkalnic dobivam dobro in solidno blago, krasne ženiljaste higijske nastenske preproge 100/200 cm velike samo za K 5.— z jeleni, srnami, fazani, papigami itd. — velike posteljne preproge, perzijski in smirski ženiljasti vzorci, velikost 140/200 cm K 6-50, 150/250 cm K 8-20, 200/300 cm K 14.—, lepe preproge za pred posteljo K 1-30, 1-70, 2-20. — Poseljne garniture K 9-50, 11-50, 13-50, elegantni vzorci. — **SPECIALITETA:** ženiljaste šerpe za dame, vseh barv, popolnoma gladke, moderne. K 5, 6, 7-50, 9, 11. Zahtevajte vzorce damasta, platnine, šifona, inleta. Pošilja po povzetju s 3% popusta. FRANT. V. FIEDLER, Hlinsko št. 248, Cechy.

Neobhodno potrebna za vsakogar
jo moja novo-konstruirana **acetilenska ročna svetilka** popolnoma iz medi, najfinejše ponikljana, krasno sveteča, nosi se lahko na roki, na jermenu, da se tudi obesiti. Držalo se lahko sname. Zelo praktična za dom in cestno razsvetljavo. Cena 5 K.

Acetilenska svetilka za kolesarje
3232 1 K 3.—, 4.—, 4-50. — Pošilja po povzetju

H. WEISSBERG, Dunaj, II., Untere Donaustrasse 23.
Ceniki o svetilkah, kolesih in šivalnih strojih zastoj in franko.
Dopisuje se v slovenskem in hrvaškem jeziku.

Konfekcija

A. RUNC

Ljubljana, Dvorni trg 3
priporoča svoje solidne izdelke moških in deških oblačil.

Nizke cene!

Strogo solidna postrežba!

Na sedmih javnih razstavah odlikovane s prvimi darili.

Samo pristne

če na podplatih

3164 10-1

šent Peterburške
G. A. L. O. Š. E.
čevlji za sneg

Vsak dan jih izdela tovarna 60.000 parov!

Edini kontrahenti: Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.

Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah za čevlje, gumi in modno blago.

Zavod za ortopedično telovadbo

v katerem se zdravi pod zdravniškim nadzorstvom 2971 7

raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. je v Gosposki ulici št. 8, pritično.

Pojasnila se dobivajo ob delavnikih od 4. do 5. popoldan istotam.

Tovarna za sukno

v slovenskem ozemlju izborna opeljana se iz zasebnih razlogov prostovoljno prodaja. Resni ponudniki naj se obrnejo na upravo tega lista pod šifro „TOVARNA“.

3561

Dacar

kateri je več te službe, ter in saj nekaj let v tej stroki izkušni se sprejme s 1. januarjem 1912 službo z mesečno plačo 100 K prostim stanovanjem. Prošnje vložiti do 15. t. m. na reprezentativnega društva Jos. Pehar v Žužemberku. Prosilci s položja tvijo varščine imajo prednost.

Priložnostni nakup

Lepa žepna ura z verižico K 3-50, 30.000 komadov

kupljenih, zaraditoga pošiljam 1 lep 36 ur idočo (ne 12 ur) „GLORIA“ srebro anker-rem, uro, avic, kolega, lepo grav. oklopjem, s sekundnim kazalcem in lepo pozlačeno ali posebr. verižico natančno idočo la za K 3-50. Nadalje ponudim eno pravo pozlačeno 36 ur idočo anker-rem. prve vrste švicarsko ur s pozlačeno verižico za K 5. Triletno pisмено jamstvo za vsako uro. Razpošilja proti povzetju S. KOHANE razpošiljalnica švicarskih ur, Krakov št. 78. Nestovilna priznanj in naročil. Za neugajajoče donar nazaj. 335

Lepa hiša za gostilno

na Gorenjskem se jako ugodno proda ali da tudi v najem dobremu najemniku. 3355 10-

Naslov pove uprava lista po šifro „Gorica“.

Ivan Buggenig, sodarski mojster, Ljubljana
Gesta na Rudolfovo železnico šte. 5.
Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih

sodov.

Prevzema tudi vsa v njegovo stroko spadajoča dela po najnižjih cenah.

Solidno delo. 3412 Točna postrežba.

Priporočamo 279

drože (kvās) iz drožarne Josipa Košman

Ljubljana, Frančišk. ulica št. 8

Izborna blago! Točna postrežba

Zahtevajte drože v prid »Slov. Straže«

Richter-jeva zdravilna ržena kava

je najboljša, kot dokazujejo tisoči priznanih pism. Vsakemu zavoju po 5 kg se priloži lep, poraben predmet iz niklja, stekla, pred božičem krasno zvonilo za božično drevce ali po želji igrača **zastoj.** 5 kg stane franko po povzetju K 4.— brez darila K 3-40 po pošti.

KARL RICHTER,
tovarna za zdravilno rženo kavo
Lewin 30, Češko. 3314

Vsakemu zavoju se priloži za znanek zastojnih predmetov.

Sodi.

Več vrst sodov ima na prodaj **A. REPIC,** sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2325 32

Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave

Dunajska cesta št. 22

LJUBLJANA

nasproti kavarni „Evropa“

konces. podjetje za električne naprave, napeljava električne luči in prenos moči, telefonske in brzojavne naprave. Dobava in montiranje motorjev na bencin in petrolin ter Diesel-ovih motorjev. V zalogi vedno v veliki izbori: elektromotorji, ventilatorji, obločnice, žarnice, telefoni, vsakovrstni inštalacijski materiali, mazilna olja in masti, sesalke, svetilniki za elektriko in plin ter sploh vse teh. potrebščine

Mehanična delavnica

sprejema vsakovrstna mehanična dela in popravila vsakovrstnih strojev. Dela se izvrše solidno, točno in po najnižjih cenah. Proračuni na zahtevo zastoj. Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave. 748